

ТЕРМИНОЛОГИЈА БИБЛИОТЕКАРСТВА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ¹

Градећи терминологију, градимо и нашу културу.
А. Белић
Изградити и унапредити стручну терминологију
исто је што и изградити и саму струку.
Веселинов 1965: 113

САЖЕТАК

Овај рад се бави пресеком стања терминологије библиотекарства на српском језику и анализом терминолошког система насталог преплитањем библиотекарства и информатике последњих неколико деценија. Терминологија библиотекарства посматра се као карактеристика језика струке. Истраживање је спроведено на корпусу који је искључиво изразито библиотечке и изразито информатичке изворе, односно усмерен је на изворе који се преклапају обједињавајући оба предметна поља. Предмет рада су лексеме настале у таквом међудисциплинарном споју и њихово потврђивање, регистровање и анализа. Циљеви рада су утврђивање терминолошког статуса према понуђеним захтевима коректно сагледаног обима појма и коректно оформљеног термина, дефинисање термина лексикографском дефиницијом и уочавање синтагматских и парадигматских односа који владају у датом терминосистему. Описане су синонимске, антонимске и хипонимијске везе у систему у случају парадигматских односа, као и полисемија. Утврђени су и најчешћи модели синтагматских односа. Крајњи циљ остварен је у Речнику терминологије библиотекарства.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: лексикологија, терминологија, термин, библиотекарство и информатика, библиотечки информатизми, терминологија библиотекарства, колокација.

1. Увод

Не постоји језик у којем су све терминолошке области до краја пописане, анализиране, стандардизоване и дате у виду терминолошког речника. Тако је и у српском језику са савременом терминологијом библиотекарства (у даљем излагању ТБ). У последњих педесет година библиотекарство се нагло развило и као струка и као наука, а посебно су значајан утицај извршиле информатичке науке. У пресеку ове две науке настао је и овај рад.

¹ Рад представља скраћену верзију магистарског рада одбрањеног 2010. године на Филозофском факултету у Новом Саду.

Циљеви рада су:

а) да се сачини специјални, преводни, двојезични једносмерни (L1 (с.ј.) → L2 (е.ј.)), експланаторни, савремени, азбучно-тематски, корпусни и нормативни речник термина информатике у библиотекарству који ће послужити као извор информација стручњацима и свим осталим који то нису у области библиотекарства;

б) да се истражи корпус у пресеку предметног поља библиотекарства и информатике, анализира и термилошки обради;

в) да се утврде присутни парадигматски и синтагматски односи.

Текстови из којих је формиран корпус бирани су са намером да буду репрезентативни и балансирани, тј. да пресликају постојећу интердисциплинарност библиотекарства и информатике. Избегавани су текстови који се баве искључиво питањима библиотекарства, као и искључиво информатичким питањима. Временска актуелност је, такође, узета у обзир при бирању извора.

Примарни извори обухватили су *Библиоџкарски термилошки речник енгле-ско-српски / српско-енгелески* (Ковачевић, Ињац, Бегеншић 2004), *Harrod's Librarians' Glossary and Reference Book* (Prytherch 2000), *Dictionary of Library and Information Management* (Stevenson 1997). Од електронски доступних речника коришћен је *ODLIS: Online Dictionary of Library and Information Science*.²

Коришћене су домаће стручне серијске публикације *Инфоџека: часопис за информатику и библиотекарство* (бројеви 2000–2004), *Гласник Народне библиотеке Србије* (бројеви 1999–2002), при чему се прва публикација директно односи на конкретна питања споја библиотекарства и информатике.

Од стандарда и приручника до којих се могло доћи послужили су *Приручник за UNIMARC* (1989), приручници за рад библиотекара/библиотекарки: *COBISS/ Katalogizacija za korisnike* (2007). Као богат извор показали су се сажетци излагања са стручних и научних, домаћих и страних библиотекарских скупова и конференција.

Од посебене користи у прикупљању грађе показали су се и веб-сајтови домаћих и страних националних и универзитетских библиотека на интернету: Народна библиотека Србије (<http://www.nb.rs/>), Библиотека Матице српске (<http://www.bms.ns.ac.rs/>), Универзитетска библиотека „Светозар Марковић” (<http://www.unilib.bg.ac.rs/>), Library of Congress, USA (<http://www.loc.gov/>), British Library, UK, (<http://www.bl.uk/>), The European Library (<http://search.theeuropeanlibrary.org/>). Као изврстан извор издвојио се веб-сајт Виртуелне библиотеке Србије (<http://www.vbs.rs/cobiss/>).

Ови извори су остварили своју репрезентативност у стручности, обухвату и актуелности.

² Преузет је са: <http://lu.com/odlis/>.

Такође, свакодневна професионална комуникација допринела је значајним делом грађењу корпуса.

У секундарне изворе спадају извори мањег обима као што су штампани каталози страних издавача са енглеског говорног подручја, рекламни материјал за електронске публикације и специјализоване базе података.

Корпус чине просте и изведене лексеме и колокације. Посебано су издвојене скраћенице.

Релевантне лингвистичке дисциплине за анализу информатичких термина у ТБ јесу лексикологија и терминологија, на чијим се темељима заснива семантичка и морфосинтаксичка анализа. И на крају, коришћене су лексикографија и терминографија на основу којих је изникло речник српско-енглеских термина.

Приступ проучавању информатичке терминологије библиотекарства јесте синхрон.

2. Историја терминологије библиотекарства на српском језику

На Новосадском договору 1954. године било је речи о терминолошким питањима српскохрватског језика, а посебно 6. и 9. тачки Закључка Новосадског договора (Милосављевић 1997: 397–398). Дванаест година касније, 1966. године, Српска академија наука и уметности организовала је састанак због разматрања проблема и израде терминолошких речника. Уређење терминологије библиотекарства је требало да буде део тог посла.

Све до скоро ТБ није била предмет посебног изучавања, а повремени сигнали из кругова библиотекара нису били толико снажни да би се започело систематско проучавање и уређење терминологије. Она је стварана врло стихички, према тренутним потребама, а стварали су је појединци без консултација са стручним организацијама и без савета стручњака за језик, превођењем и позајмљивањем из других језика и зато није била јединствена, потпуна и стандардизована.

Антиципацијом рада на ТБ сматра се покретање дискусије у стручном часопису *Библиотекар*, која је трајала од 1961. до 1988. године. Моменат покретања дискусије је уједно и моменат када се класично библиотекарство нашло суочено са технолошким иновацијама. Дискусија је указала на то да је домаћи терминолошки речник библиотекарства потребан због недостатка термина за нове појмове, непрецизности употребе постојећих, лоших превода и вишезначности. Изнете су недоумице, конкретни проблеми нетачни преводи, питање назива библиотечких занимања и недостаци. Ј. Шишковић (1969) говори о обиљу страних речи и оптерећености библиотекарског говора општим и енциклопедијским изразима, грчким, латинским, немачким, енглеским, француским терминима. Наглашена је потреба да се библиотекарски говор

учини прикладнијим за свакодневно комуницирање у струци. Љубица Ђорђевић (1988) говори о потреби за неговањем ТБ, о вези између стварања ТБ и нових технологија, рачунарства, свеукупне информатизације. Истиче и потребу стандардизације ТБ. Говори о појави неологизама, бројним посуђеницама по традицији из латинског и грчког и највише из енглеског из области информатике, о интернционализмима.

С временом библиотекаре све више закупљују појаве семантичких промена старих термина и стварања нових. Тако Радован Мићић тумачи и дефинише новонастале појмове *информатизација*, *препостављање информација*, *похрањивање*, *електронски каталоџ*, *кључна реч* (Мићић 1996).

Године 1998. одржано је 4. саветовање библиотекара Србије под називом *Библиотекарство на крају века. Стандардизација библиотекарске терминологије. Кодекс библиотекара Србије. Документи*. Резултати Саветовања објављени су у зборнику.

Потреба за поновним бављењем овом темом појавила се из три разлога: а) дотадашња скромна постигнућа у ТБ; б) престанак обавезе термилошких усаглашавања са стандарднојезичким варијететима српскохрватског језика и в) нове технологије које су донеле су преко 4000 нових термин, а добар део тог броја је неопходан за стручну и професионалну комуникацију.

Дискусија која је почела пре четрдесет три године само је формално завршена појавом *Библиотекарској термилошкој речника: енглеско-српско / српско-енглеско* (Ковачевић, Ињац, Бегенешкић 2004).

2.1. Класичан и савремен период ТБ

Граница између ова два периода је појава компјутера у библиотекарству шездесетих година двадесетог века. Ова технолошка иновација променила је библиотекарство, али и његову терминологију.

2.1.1. Класичан период ТБ

Овај период обухвата термилошки корпус најужег језгра библиотечког пословања, али и неких других дисциплина: библиографије, архивистике, дипломатике, историје књиге, издаваштва, музеологије, штампарства, фотографије, графике, књижевства, рестаурације, конзервације и књиговештва. Овај период је обележио инфлуентни (уточни) процес (Шипка 1998: 58), што подразумева слој латинизама, гречизама, романизма, германизма, бохемизама. Термини попут *аутор*, *дезидерат*, *маргина*, *индентација*, *сигнатура*, *реверс*... потичу из латинског језика; *библиофил*, *библиотекар*, *биографија*, *драматика*, *каталоџ* јесу гречизми, а термини *белетристика*, *билтен*, *брошура*, *драмира*, *фиша*, *резиме*, *амфлет*... јесу романизми. Из немачког језика потичу термини

фусноџа, шлаџворџ, шџихворџ, шунд лиџераџура, форзац, лозинка. У бохеизме убрајамо *часоџис, наслов, збирка* (Brozović, Ivić 1988: 46; Шипка 1998: 87). Данас нема толико нових термина латинског и грчког порекла, данас је велик број англицизама. У класичном периоду бележимо и одливање термина.

Класичну ТБ одликује и одливање термина у друге дисциплине и застаривање термина, што је последица промене стварности. То су ексфлузивни процеси (источни процеси), у којима се лексеми из језгра терминолошког фонда повлаче (Шипка 1998: 58). Један број термина се издвојио и прешао у друге области или се пасивизирао, то јест из центра терминолошког система повукао се на периферију. Термини *џлиненџ џаблица, вошџана џаблица, сџилос, џаџирус, рукоџисна књиџа...* термини су које је данас библиотекарство препустило сродној историјској дисциплини – историји књиџе, а термини *редалиџа, каџалоџки лисџиџ, каџалоџка куџиџа, лисни каџалоџ, шџамџани каџалоџ...* нису више савремени и оперативни термини, већ пасивизирани. Они ће врло брзо бити обележени, и као реалије и као термини, као библиотечки историзми, тј. као лексеми које упућују на реалије које више не постоје, или као архаизми.

2.1.2. Савремени период ТБ

Терминологија савременог периода настала је кроз библиотечку праксу и потребу за прецизним именовањем предмета, процеса и радних поступака. Уточни процес се није окончао преузимањем лексеми из класичних језика. Он је и данас активан, али су то речи из енглеског језика, попут *бесџселер, коџираџиџ, есеџ, инџтервџу, џеџџрбек издање, даџмесџ издање, клиџинџ*. Посебно треба истаћи *информџичке анџлицизме* као *бекаџ, ресеџоваџиџ, фул џексџ, еџиџоваџиџ, скенираџиџ, дифолиџ, инбокс, ауџбокс, џринџер, јузер неџм, џасворд, веб, веб-саџиџ, џаџ*, који су изворно из информатичког регистра, али се сусрећу и у свакодневној пракси. Савремено доба донело је и терминолошке неологизме. Библиотеке се мењају у правцу електронски организованог виртуелног информационог простора, а тиме се мења и терминологија у којој је све више и више термина информатике, али и термина насталих у пресеку информатике и библиотекарства, које бисмо назвали *библиотечким информџицизмима*. Први такав термин и први пут забележен код нас јесте *електронска библиотџека* (Grubačić 1964: 102). Дисциплина која је највише терминолошки утицала на савремено библиотекарство јесте информатика. Овде је реч о инфлузивном процесу који траје до данашњих дана.

Садашње стање обележено је *Библиотџекарским џерминолоџким речником: енџлеско-срџским / срџско-енџлеским*.

3. Терминологија

Када дефинисани и прецизно диференцирани појам од других појмова у систему, тј. означен, добије лик у језичкој форми, настаје термин, тј. ознака. Исцрпним прегледом литературе, за потребе овог истраживања формулисана су дефиниције појма, термина и терминологије.

3.1. Дефиниција појма, термина и терминологије

Појам је ментални конструкт конкретних и апстрактних појава реалног света из различитих сегмената људског знања настао у свести говорника на основу појавних категорија: величина, боја, облик, време, обухват. Термин је одабрана језичка форма која, идеално, обухвата једнозначно све појавне категорије једног појма у одговарајућем предметном пољу. Терминологија је научна дисциплина која проучава појмове, препознаје и ствара нове термине, стандардизује их, ствара терминолошке системе које представља терминолошким речницима.

3.2. Захтеви добро утемељене терминологије

Захтеви сваке добро утемељене терминологије заправо су принципи њене стандардизације. У домаћој литератури наилазимо на два предлога који се делимично преклапају (Бугарски 1996: 26) и (Шипка 1998: 126). Принципи су потребни да би термин заиста то и био и да би се разликовао од нетермина. Сваки терминолошки систем има своје специфичне потребе, те тако било који предложени скуп принципа није апсолутан, општеважећи и коначан. Терминолошки систем ТБ исказао је потребу за следећим принципима који су хијерархијски устројени. Идеалан термин из угла струке био би онај који задовољава принципе *једнозначности*, из угла језичког стандарда треба да задовољи принцип *прозирности*, *системности* и на крају са становишта употребе мора задовољити принцип *крајкоће*.

3.2.1. Једнозначност

Једнозначност се среће и као несинонимност и подразумева да термин оствари везу са само једним појмом у оквиру предметног поља коме припада. Анализом корпуса утврђено је постојање одређеног броја термина са истим значењем. Разлог појаве терминолошких дублета лежи у а) скраћивању термина, б) паралелном постојању стране и домаће речи, в) напоредној употреби застарелог и савременог термина.

Постоји неколико модела скраћивања термина: а) брисање очекиване допуне – *лимитајор* према *лимитајор њрејраживања*; преузимање лексеме настале конфлацијом *рекон* и *рејро конверзија* према *рејросејективна конверзија*; калкирање кон-

флација *сајберџиџер* према *сајбербиблиоџер* / *сајбербиблиоџерка* (*cyberarian* према *cyber-librarian*).

Примери б) паралелне употребе домаће и стране речи су многобројни: *кооперативна база података*, *узајамна база података*; *реферативна база података*, *референсна база података*, *џрурична база података*... Код в) застареле употребе термина према савременијем идентификовани су примери *ауџомаџизована библиоџрафија*, *елеџронска библиоџрафија*; *ауџомаџизовани каталоџ*, *елеџронски каталоџ*, при чему су *ауџомаџизована библиоџрафија* и *ауџомаџизовани каталоџ* застарели термини.

Дублети са истим семантичким садржајем морају се свести на један препоручени термин како би принцип једнозначности био задовољен. Моносемичност је изразито потребна, али она је више тенденција него идеално стање у ТБ.

3.2.2. Транспарентност или прозирност

Транспарентност или прозирност је особина термина да у самом називу ослика особине појма са којим је повезан. То би илустровали примери који јасно изражавају овај принцип: *корисничко џреџраживање*, *извор информација*, *јавна достџупносџ*. Такође, непрозирне енглеске речи попут *џаџ*, *џузер неџм*, *фул заџис* треба заменити домаћим, прозирним речима попут *ознака џоља*, односно *корисничко име*, односно *џуни заџис*. Термини латинског порекла већ су дуго у употреби те се могу сматрати донекле прозирним попут *евалуација информација* или *ажурираџи базу података*.

3.2.3. Системност

Системност је уклопљеност термина у терминолошки систем и слагање са правописном, фонолошком и морфосинтаксичком нормом језика. То је нарочито битно код новијих позајмљених речи које се још нису фонолошки и морфолошки усталиле у нашем језику као језику примаоцу. Отуда разноликост у писању сложених лексема. У корпусу су присутне варијанте писања за саставницу *веб* са саставницом *библиоџрафија*: *Веб библиоџрафија*, *WWW библиоџрафија*, *web-библиоџрафија*, *Web библиоџрафија* (забележено у *Библиоџкарском речнику* 2004) и саставнице *онлајн* са саставницом *издање*: *online-издање*, *on line издање*, *on-lajn издање*, *OnLajn издање*. У писању цртице решења су различита од случаја до случаја, па се овакви примери појављују као сложенице, полусложенице или изрази. Према предложеном решењу у речнику *Du you speak anglosrpski?* (Vasić, Prčić, Nejgebauer 2001: 11), уколико је однос међу саставницама прозиран, пише се цртица међу њима, тако ћемо имати *веб-библиоџрафија* и *онлајн-издање*. Што се тиче правописа енглеско *web* и *online*, једино је прихватљиво у адаптираном лику као *веб* и *онлајн*.

3.2.4. Краткоћа

Краткоћа „је особина да термин није гломазан...” (Шипка 1998: 128). Она је битна због лакоће изговарања и писања. Идеално би било да су сви термини једнолексемске јединице, али их, ако су фразног карактера, треба структурно поједностављивати, наравно, ако је то могуће. Тако уместо *ауџомајизација библиотечког половања* и *ауџомајизација библиотечког рада* краћа, а тиме и једноставнија и оперативнија алтернатива јесте двочлана уместо трочлана колокација *ауџомајизација библиотеке*. Приликом трансформације сложених форми у једноставније мора се водити рачуна да се очувају логичке и семантичке вредности термина. За ТБ је карактеристично да је више колокација него једнолексемских јединица, те је и овај принцип више тежња него стање.

4. Анализа корпуса

4.1. Полисемија

Полисемија је способност лексема да развију више од једног значења. Полисемична структура лексеме састоји се од примарног значења и секундарних значења. Она се заснива на асоцијативним везама између два појма и остварива је услед постојања истих карактеристика (Драгићевић 2007: 131). Механизми развоја полисемије јесу лексичка метафора, лексичка метонимија, лексичка синегдоха и платисемија. Сви регистровани примери полисемичних лексема развили су своја секундарна значења првим механизмом, метафором, иако се каже да термини не могу ширити своју семантичку структуру метафоричким путем (Гортан-Премк 1997: 119). Метафорички развој значења се сматра ирегуларном полисемијом. Лексичком метафором се врши пренос имена са једног појма на други на основу сличности. Сличност није никада апсолутна, већ је заснована на једној особини: функција, боја, облик, порекло, положај, кретња, концепција радње итд.

Сличност по облику могуће је илустровати примером *листџић*. Основно значење у овом терминолошком систему јесте картон тачно одређене димензије на којем су исписани библиографски подаци по одређеном редоследу и као такав је конститутивна јединица лисног каталога. Секундарно значење се развило у правцу врсте исписа који је по облику и структури истоветан примарном денотату и такође је конститутивна јединица, али електронског каталога.

Сличност по концепцији радње могуће је илустровати примером *ући*. У секундарном значењу подразумева радњу која се завршава: 1. у окружењу електронског записа и 2. у програму за библиографски опис. Ово друго значење развило је синонимски однос са лексемом *иријављивање*.

Полисемија је средство језичке економије и семантичко-прагматичке креативности (Prčić 1997: 25). Узрок њене појаве јесте то што постоји много више предмета, појава, процеса апстрактне и конкретне природе у ванјезичкој стварности него лексема.

У посматраном корпусу полисемија, обично сведена само на два значења, јавља се код свих модела творбе термина, у простим и сложеним речима и у колокацијама, иако је то у супротности са принципом једнозначности у термилошким системима. Основно значење јавља се у општем лексичком фонду, а секундарна у термилошким регистрима. Оваква семантичка структура термилошких јединица омогућава успостављање синонимичних односа – „јер секундарна номинација није само у именовању новог појма већ, и чешће од тога у давању другог, секундарног имена већ именованом појму” (Гортан-Премк 1997: 145).

4.2. Парадигматски односи

Ови односи производе смисаоне односе синонимије, антонимије, хипонимије.

4.2.1. Синонимија

Синонимија се сматра језичком униврзалијом и „оличава истоветност смисла најмање две лексеме” (Prčić 1997: 97) или као „релација двије лексеме различитог корена, а идентичног или приближног једнаког садржаја” (Шипка 1998: 44).

На посматраном корпусу регистроване су следеће категорије: 1. једнокоренски синоними (лексеме са истим кореном): *досџуџи. џрисџуџи; конџексџини оџераџџори, конџексџуални оџераџџори; Булови оџераџџори, буловски оџераџџори*. 2. разнокоренски синоними (лексеме домаћег и страног порекла): *џирење инџформација, дисеминација инџформација; домаџин, хосџи; ознака џоља, џаџ...* 2. а. разнокоренски синоними (лексеме страног порекла): *саџбербиблиоџека, вирџуелна библиоџека; саџберкаџалоџ, елекџиронски каџалоџ, онлајн-каџалоџ, ауџомаџизовани каџалоџ; џасворд, лозинка. џифра...* 3. стилски синоними: 3. а. професионално-термилошки синоними: пуни запис, фу л за п и с,³ за п и с у фу л у; пријавити се, у џи; резултат претраживања, по г о д а к... 3. б. архаични (неактуелни синоними): а у т о м а т и з о в а н а б и б л и о - г р а ф и ј а,⁴ електронска библиографија; а у т о м а т и з о в а н и к а т а л о г, електронски каталог, виртуелни каталог... 3. в. синоними скраћенице ВБС, Виртуелна библиотека Србије; COBISS, Кооперативни библиографски систем и сервис итд.

³ Спационирани облици се сматрају професионалним жаргонизмима.

⁴ Спационирани облици се сматрају архаичним синонимима.

У категорији 1 јесу лексеме које имају исти корен са варијацијом у префиксном односно суфиксном делу, али са истом садржином, функцијом. Ту је у питању само творба, те се они могу назвати и творбеним дублетима. Творбени процеси су управо и један од начина настанка једнокоренских синонима.

У категорији 2 је паралелне лексеме од којих је једна домаћег, а друга страног порекла. Сва дијагностичка, релевантна, обавезна обележја су иста, сем асоцијативног обележја порекла речи које им се разликује. Ту је и поткатегија 2а са лексемама из страних језика, а за које важи све што и за категорију 2.

Ове све категорије које се подводе под синонимију и нису заправо синоними, већ варијанте синонима и појава су међулексемске дублетности (Шипка 1998: 47; Тафра 1995: 19) или како их Даринка Гортан-Премк назива термилошким дублетима (Гортан-Премк 1990: 19). Ова појава се сусреће међу научним и стручним терминима.

Приметно је да у обе категорије имамо груписање у којем у истоветне односе улазе две, али и више од две лексеме. Тако се препознају синонимски парови и синонимски низови и семантички микросистеми. Теоретски овај микросистем је отворен и надоградив новим члановима. Карактерише га једна средишња, доминантна и стилски најмање обележена лексема са најширим опсегом значења (Драгићевић 2007: 258). Синонимски низ илуструје се у примеру *домаћин, централни комјунитер, хосиј*, при чему је последњи члан у низу доминантан у односу на друге чланове низа.

У категорију 3 спадају стилски синоними. Они могу бити и у категорији 2 по разлици међу лексемама домћа/страна. Спационирани чланови синонимских парова стилски су маркирани у односу на неутрални члан синонимског пара, али су истог значења. Лексеме које се разликују по функционалном стилу за који су карактеристичне зову се *функционални синоними*, а они се даље гранају на професионално-термилошке. То су примери категорије 3а (Драгићевић 2007: 252).

У категорији 3б јесу стилски синоними архаичног типа, и то су они делови синонимских парова или низова који исто значе, али су маркирани на основу обележја застареле употребе. Категорију 3в чине скраћенице које замењују вишечлане називе.

Посматрани термилошки систем има пре термилошку дублетност него истинску синонимију, иако по правилу термин има слабију способност развијања синонимије од лексеме општег језика (Гортан-Премк 1990: 18).

4.2.2. Антонимија

Антонимија као парадигматска појава „оличава супротност смисла између две лексеме” (Prčić 1997: 102). Две лексеме су у антонимијском односу уколико деле неколико

истих централних семантичких, дијагностичких обележја, али се разликују бар по једном обележју супротности.

Примере можемо разврстати према подели коју даје Т. Прћић (Prčić 1997: 102-106):

1. скаларна антонимија – *йуни формай, скраћени формай; йуни зайис, скраћени зайис...*
2. комплементарна антонимија – *йолѣ йроменљиве дужине, йолѣ нейроменљиве дужине; йоновљиво, нейоновљиво йолѣ; йрейѣраживо, нейрейѣраживо йолѣ...*
3. реверзивна антонимија – *одјављивање, йријављивање; ући, изаћи...*

У паровима категорије под 1 супротност међу члановима антонимског пара темељи се на контрасту постојања неке особине у већој или мањој мери. За други тип антонимије карактеристично је да се супротност међу лексемама у антонимском пару заснива на односу да/не. Примери показују постојање или непостојање неке значењске димензије, при чему међувредности нема. Један део антонимског пара је обележен позитивно у односу на присуство неке особине, а други негативно, с обзиром на непостојање исте те особине. У овај тип спадају и сви примери који носе детерминатор *електронски, -а, -о* насупротив истим тим примерима који носе детерминатор *щйамйани, -а, -о*. У категорији под 3 антонимијски однос одражава се кроз обележје кретања у супротном смеру на једној замишљеној линији. *Одјављивање, йријављивање; ући, изаћи* јесу примери исте радње, али у супротном смеру деловања, при чему ове примере треба схватити у њиховом секундарном значењу.

Антоними су честа појава у термилолошким системима, јер су последица природе некаквих операција или стања. За разлику од лексеме, термин има већу способност развијања антонимије (Гортан-Премк 1990: 19). У односу на синонимију, антонимија је у ТБ мало слабије изражена, али је ипак присутна.

4.2.3. Хипонимија

Хипонимија одражава начин на који је људско знање организовано, што се рефлектује на организацију лексикона, потом и термилолошког система као његовог дела. Хипонимија оличава укљученост смисла надређене лексеме, хиперонима, у смисао подрађене лексеме, хипонима (Prčić 1997: 95). Више хипонима истог надређеног хиперонима зову се кохипоними. Хипонимија гради хијерархијске односе. Хипонимијске односе илуструју следећи примери. *База йодайѣака*, као хипероним, у нижи хијерархијски ранг окупила је 12 хипонима, а како су они у истом реду чине кохипонимски низ.

Пр. 1

(ХР)⁵*база њодајтака*

↓

(ХП) *сликовна б.њ, б.њ. њуноџ њексѡа, бесѡлајна б.њ., комерѡијална б.њ.,
узајамна б.њ., локална б.њ., ѡијѡајна б.њ., мулѡидисѡијлинарна б.њ.,
офлајн-б.њ., онлајн-б.њ., ѡриручна б.њ., библиоѡрафска б.њ.*

Пр. 2

(ХР)

зајис

↓

(ХП+ХР)

елекѡронски зајис

↓

(ХП) *исѡрављен з., ѡромењен з., нови з., ѡреузетѡи з., коначан з., ѡекући з., редиѡо-
вани з., з. реѡросѡекѡивне конверзије, минимални з., ѡуни з., скраћени з.*

Пр. 3

(ХР)

извор информација

↓

↓

↓

(ХП+ХР) *елекѡронски извор, диѡијални извор, ѡѡамѡани извор*

↓

(ХП) *инѡтернетски извор,
база њодајтака,
елекѡронска библиоѡека...*

У посматраном корпусу термини имају велику способност развијања хипонимских односа. Ови примери потврђују да однос хипонимије настаје када једна лексема, тј. хипероним има опште, неспецификовано значење, а њој подређене лексеме, хипоними уже и спецификовано. Значење хипонима подразумева и укључује значење хиперонима, али обрнуто нема такве импликације. Показало се да једна лексема у једном лексичком пољу заузима различита места у хијерархизацији, једном као хипероним, а други пут као хипоним. Тако лексема *база њодајтака* у свом лексичком пољу функционише као хипероним са подређеним хипонимима, али у лексичком пољу *извори информација* постаје хипоним хиперонима *извори информација*.

⁵ ХР – хипероним, ХП – хипоним.

Међу кохипонимима, лексемама истог ранга, забележени су и примери комплементарне антонимије. То су примери *бесџалџна база њодаџака*, *комерџијална база њодаџака*; *узајамна база њодаџака*, *локална база њодаџака* и скаларне антонимије: *џуни заџис*, *скраћени заџис*, *минимални заџис*. Антоними су увек кохипоними, па је антонимија увек и кохипонимија (Драгићевић 2007: 300).

Структурно, хипоним се остварује као једнолексемск облик, а ређе као више-лексемски, а кохипоними као вишелексемски.

Као и остали парадигматски односи и овај одражава сложеност и развијеност предметног поља које презентује.

4.3. Морфосинтаксичка анализа

С обзиром на структуру термина, у анализи је упориште подела Т. Прђића. Прво ће бити речи о мономорфемским и полиморфемским структурама, а затим и о вишечланим. По Т. Прђићу (1997: 12) морфолошка класификација не односи се директно на термин, већ на лексему, јединицу општег лексикона, и он дели лексеме на мономорфемске, полиморфемске сложене и полиморфемске изведене лексеме и фразне лексеме. Фразне лексеме аутор назива „хибридним лексичким јединицама које су по својој форми реализиване као синтагме, али по функцији, садржини и употреби представљају лексеме” (Prčić 1997: 12). Дели их на глаголске и безглаголске.

4.3.1. Именице и именички творбени процеси

Ова класа речи јавља се као мономорфемска *линк*, *књиџа*, *збирка*, *информација*, *каџилоџ*, *киндл*, *лексикон*, *новине*, *џоље*, *џорџијал*, *ревија*, *џаџ*, *уџиџи*, *џифра*, *лозинка*, *хосџи*. Међу овим примерима су термини из ширег стручног подручја чије је значење уопштено или делимично уопштено. Један број ових именица чине позајмљенице из енглеског језика које су фонолошки и морфолошки прилагођене српском језичком систему, нпр. *tag*, *link*, *kindl*, *portal*, *host/џаџ*, *линк*, *киндл*, *џорџијал*, *хосџи*.

Именице се јављају и као изведене полиморфемске лексеме *џрисџуџи*, *досџуџи*, *издаваџџиво*, *библиоџекар*, *библиоџекарка*, *информайџор*, *информайџорка*, *корисник*, *корисница*, *коџариџа*, *џреџијлаџа*, *џреџираџивање*, *џисменосџи*, *исџис*, *заџис*, *лисџиџи*, *џоџиџоље*, *ауџиомаџиџација*, *комиџуџџерџација*. Значењски ове именице су у функцији номинације појмова најшире стручне библиотечке и информатичке области: *библиоџекар*, *библиоџекарка*, *корисник*, *корисница*, *издаваџџиво*, *лисџиџи*, *информайџичар*, *информайџичарка*, *библиоџраџија*, *диџиџиџација*, али и уже стручне области: *инвенџарисање*, *џреџираџивање*, *џрисџуџи*, *исџис*, *заџис*, *скраћивање*, *одјављивање*, *џријаџивање*, *џоџиџоље*.

Именице се јављају и као полиморфемске сложенице и полусложенице. Критеријум разликовања јесте њихово писање. Сложенице се пишу састављено, а полусложенице растављено цртицом. Критеријуми који доводе до састављеног или растављеног писања јесу несамосталност саставница, непроменљивост, изговорна обележја, опредељености аутора и традиције писања (Правопис 2010: 82), као и прозирност саставница (Vasić, Prčić, Neugebauer 2001: 11). Полусложенице које су се појавиле у корпусу нису малобројне: *онлајн-база података, офлајн-база података, веб-магазин, веб-издање, веб-кашало, веб-прејраживач, веб-прислуж, веб-сајт, онлајн-издање, офлајн-издање, онлајн-кашало, онлајн-речник, офлајн-речник...* Примећује се да је прва саставница у свим случајевима реч из енглеског језика.

Најчешћи творбени начини именица јесу *адитивне модификације* (Прћић 1998: 70) – *суфиксација, префиксација, композиција и неокласична композиција*, које се сматрају примарним поступцима. Суфиксација се одвија по моделу: основа + суфикс *-ар / -ор, -ка, -ика, -ник, -ница, -ица, -ић, -ост, -ство, -ње, -ација*, нпр. *библиотекар, библиотекарка, информатор, информаторка, информатика, корисник, корисница, кошарица, листић, именованост*. Префиксација обухвата модел: префикс + основа, нпр. *поштомље*. Композиција је творбена адитивна модификација која подразумева повезивање двеју основа. Резултат је самостална јединица. То су сложенице. Међу сложеницама насталим срастањем двеју или више основа у једну забележили смо само један пример *веб-сајт*. Полусложенице су бројније и као најчешћи први члан сусрећу се адаптиране позајмљенице из енглеског језика *веб-, онлајн-* и *офлајн-*. Подврста композиције јесте неокласична композиција, при чему се повезују у нову реч основа и афиксоиди из грчког или латинског језика. У зависности од позиције, они могу бити префиксоиди или суфиксоиди. Префиксоидни и суфиксоидни делови ових композиција јављају се у неологизмима, нпр. *дајмонтека*.

Поред *адитивних модификација*, као именички творбени поступак појављују се и *мешовите модификације* (Прћић 1998: 71), које обухватају *конфлације* и *абревијације*. Мешовите модификације комбинују творбени поступак и додавања и скраћивања. Резултате конфлација Р. Бугарски назива *сливеницама* – „Реч је о сливању две речи или њихових делова у нову целину” (Бугарски 2003: 121). Семантички резултат сливања је комбинација значења делова који су ушли у састав целине. Илустрацију конфлација проналазимо у примерима:

1. ВЕБ + библиОГРАФИЈА → *веблиоџрафија*
2. ВЕБ + енциклОПЕДИЈА → *вебоједија*
3. ВЕБ + маџАЗИН → *вебзин*
4. САЈБЕР + библиТЕКАР / библиТЕКАРКА → *сајбертекар / сајбертекарка*

5. САЈБЕР + библиОТЕКА → сајбертџека

6. РЕТРОсџектџвна + КОНверзија → рејтрокон

ба. РЕјтросџектџвна + КОНверзија → рекон

Примери под 1, 2, 3, 4 и 5 јесу творбени модел где се цео први елемент стопио са финалним делом другог елемента. Пример под 6 остварен је стапањем иницијалног дела првог елемента и иницијалног дела другог елемента. У случају под ба још више се скраћује иницијални део и првог и другог елемента, те су у резултату *рејтрокон* и још редукованији творбени облик *рекон*. То су све неологизми којим су именоване на креативан начин нове реалије. Такође, примећујемо да су сви конститутивни делови лексеме страног порекла.

Акроними и иницијализми се, такође, појављују у корпусу. Акроними су неологизми који настају од почетне графеме или почетних графема речи због скраћивања дугачких назива. Читају се и изговарају као једна реч и то је основна разлика према иницијализмима. Акроними имају лексемски статус, најчешће су властите именице које именују институције, производе, појмове (Prčić 2005: 221). Оригинални назив је врло често познат само припадницима одређене струке, као што је то случај са следећим примерима: UNIMARC, COMARC, OPAC. Акрониме у корпусу можемо разврстати на: 1. акрониме који обележавају стандарде (*MARC, UNIMARC, COMARC*), 2. акрониме који обележавају програм за библиографски опис (*БИСИС, СОБИСС*). Узимањем искључиво почетних графема групе речи стварају се иницијализми који се изговарају абecedним именима слова. Дакле, разлика је у читању. Акроним се изговара као једна реч, а иницијализам као низ посебно изговорених слова. Ако изговоримо *ВБС* (Виртуелна библиотека Србије) као */ВБС/*, реч је акрониму, а ако изговоримо */ве/, /бе/, /ес/*, реч је о иницијализму. Правопис (1993: 298) саветује да се акроними пишу великим словима без тачака или белина између.

4.3.2. Придеви

Придевске речи најчешће се појављују у колокацијама. У корпусу су забележени: *анојтиран*, -а, -о, *аујтомајтизован*, -а, -о, *библиографски*, -а, -о, *библиотечки*, -а, -о, *виртуелан*, -лна, -лно, *дијиталан*, -лна, -лно, *електронски*, -а, -о, *информационо*, -а, -о, *комјутерски*, -а, -о; већином су страног порекла. Њихове значењске одлике упућују на предметно поље из којих потичу, што је и у складу са њиховом детерминативном функцијом.

4.4. Синтагматски односи

У корпусу од 457 лексема 273 имају сложену структуру, што чини чине 52%. Од тога 120 лексема има двочлану структуру, то јест 26,4 %. Трочлану и вишечлану структуру заузима 25,6 %, од укупног броја лексема у корпусу.

С обзиром на тематски и термилошки карактер нашег корпуса, очекивано је да ће се у њему највећим делом наћи лексичке јединице које реферишу о специфичним појавама у домену једног регистра. Овакве језичке јединице имају статус термина. Будући да термини имају стабилан статус у регистру, овакве спојеве за потребе нашег истраживања називаћемо колокацијама. Према томе, колокација се може дефинисати као двочлани или вишечлани спој лексичких јединица удружених у семантичком и синтаксичком односу и као таква употребљава се у одређеном предметном пољу са тенденцијом терминологизирања. У корпусу су најзаступљеније двочлане колокације, нпр. *библиоџечки њорџал*, *аноџирани линк*, *база њодаџака*, *џоље уноса*, *елеџџронска књиџа*. С обзиром на то да су, пре свега, у овим спојевима заступљене најчешће именице широког колокационог опсега, као и на структурно-семантички потенцијал српског језика, који различитим формално-синтаксичким средствима исказује различите семантичке категорије, у корпусу су забележени многобројни вишечлани спојеви. У оваквим спојевима секундарни колокат може и сам бити колокација ($N_1 + \text{колокација}$ ($\text{Adj} + N_2$)) (нпр. *џоље њџроменљиве дужине*) или предлошко-падежна конструкција (*маска за унос џодаџака*). Вишечлане структуре понекад се могу свести на бинарне само под условом да није експлициран обавезни детерминатор. И садржински и формално, увек се издваја један примарни колокат који је у жижи колокације и као такав носилац је значења. Секундарни колокат, један или више њих, у напоредном односу или у форми допуне или одредбе, одређује или описује примарни. Даље у раду даће се преглед најфреквентнијих типова колокација с обзиром на а) формалну структуру и б) семантичко-синтаксичку структуру.

4.4.1. Формална структура колокација

Овде се препознају структурни типови: а) колокације типа $\text{Adj} + \underline{N}$, б) колокације типа $\text{Adj Adj} + \underline{N}$, $\text{Adv Adj} + \underline{N}$, $\text{Adj Adv Adj} + \underline{N}$ и в) именички спојеви.

Први тип бинарне колокације је најфреквентнији у ТБ. Примарни члан у свим примерима јесте именица, а зависни члан је придев који има функцију специфичне одредбе именичке речи. Придевске речи откривају различите особине, а најчешће су то квалитет: *аноџирани линк*, *хибридна библиоџека*, *диџиџална библиоџека*, *вириџуелна библиоџека*, *елеџџронска библиоџека*, *инџормациона џисменосџи*, *елеџџронски лексикон*, и квантитет: *скрађени заџис*, *краџки заџис*, *минимални заџис*, *џун заџис*. Секундарни члан колокације открива неко својство примарног колоката и доприноси његовој идентификацији и диференцијацији од других. Неки од ових конгруентних атрибута истовремено откривају и особину и величину попут примера *фразно џреџџраживање*, *индексно џреџџраживање*.

Други тип колокација Adj Adj + N јесте сложенији тип основног типа бинарне колокације Adj + N, при чему се у низу појављују два конгруентна атрибута као секундарни колокати. Они откривају истовремене специфичности примарног колоката оствариве у вањезичкој стварности *локални елекџронски каџалоџ, узајамни елекџронски каџалоџ, елекџронска међубиблиотечка њозајмица, елекџронска серијска њубликација*.

Забележени су и примери конструкција и са адвербом – Adv Adj + N: *маџински чииљив формаџ, маџински чииљив зајис*; Adj Adv Adj + N: *узајамна маџински чииљива каџалоџизација*.

Распоред колоката је такав да у свим случајевима конгруентни атрибут или атрибути као секундарни колокати увек стоје испред примарног колоката.

Трећи структурни тип колокација јесу именички спојеви. Именичке колокације са N_1 као примарним и N_2 као секундарним колокатом могу бити са обавезним или испуштивим придевским детерминатором. Формално посматрано, могу се издвојити следећи типови:

- а) $N_1 + N_2$ (gen)
- б) $N_1 + \text{прер} + N_2$
- в) $N_1 + (\text{Adj}) + N_2$

Највећу групу чине примери $N_1 + N_2$ (gen), при чему један део ових спојева има карактер фразних именица (*база њодаџака, формаџ исџиса, блок њодаџака...*) други део примера чине спојеви који својим терминолошким својствима могу припадати групи везаних колокација (*евалуација информација, дисеминација информација...*).

Даље рашчлањавање побројаних формалних модела двеју именица без предлога или са њима, са детерминатором или без њега, посматраће се са синтаксичко-семантичког аспекта, будући да се уочавају одређене правилности у погледу семантике удруживих лексема и могућности њихове синтаксичке остваривости.

4.5. Синтаксичко-семантички приступ

У корпусу се уочавају одређене законитости у погледу семантичке компоненте постојећих колокација сачињених од две или више именица, и у вези с тим њиховог синтаксичког устројства. Следећи типови могу се издвојити као најдоминантнији.

Као најфреквентнији модел појављује се $N_{\text{dev}} + N_{\text{gen}}$. Овде је девербативном именицом кондезовано глаголско значење. Такође, она је конституент двочлане колокације и има улогу секундарног колоката уз именицу у генитиву са значењем објекта. Овај модел илуструју примери *комијуџеризација библиотечке, информатијизација библиотечке, диџитализација њубликација, брисање зајиса...* У функцији објекта појављује се

и пример са именицом *зрешка* у форми локатива као секундарним колокатом именице *јорука*: *јорука о зрешци*.

Именица у генитиву као примарни колокат јавља се и уз деадјективне именице, и то са значењем субјекта, према моделу: $N_{deadj} + N_{gen}$. Тако уз именице *јодайѿак*, *зѿйис*, *јоље* долазе именице *безбедносѿи* или *дужина* нпр. *безбедносѿи јодайѿака*, *дужина зѿйиса*, *дужина јоља* ...).

Форма генитива појављује се и као секундарни колокат именица из семантичке групе *nomen agentis* $N(nomen agentis) + N_{gen}$ *добављач* / *добављачица базе јодайѿака*, *снабдевач* / *снабдевачица базе јодайѿака*, *креаѿиор* / *креаѿиорка зѿйиса*. Ових примера нема много с обзиром на то да су именице са семантичким обележјем [+ живо] веома ретке у забележеном корпусу.

Семантичка категорија квалификативности у забележеном корпусу формализује се у следећим моделима:

$N_1 + N_2_{gen}$: *база јодайѿака*, *јоље уноса*, *блок јодайѿака* (што би се могло посматрати и као значење партитивности) ови примери, као колокације, могу добити квалификацију у виду ове генитивне допуне: *база јодайѿака јуноѿ шексѿа*;

$N_1 + N_2_{gen} + sa + N_{instr}$: *база јодайѿака са сликама*;

$N_1 + bez + N_2_{gen}$: *библиоѿека без зидова*;

$N_1 + Det + N_2_{gen}$: *јоље јроменљиве дужине*, *јоље нејроменљиве дужине*, *зѿйис ре-јросѿекѿивне конверзије*.

Значење намене исказано је најчешће акузативом са предлогом *за*: $N_1 + za + N_2_{acc}$ *маѿазин за киндл*, *издање за киндл*, *код за језик*, *јрозор за оѿис*.... Овом конструкцијом исказано је и значење места у примеру: *маска за унос јодайѿака*, а ово се значење исказује и конструкцијом *по+Loc*: *јрејѿраживање јо шексѿу*.

Већу групу примера чине конструкције са значењем критерија или основа и они су формализовани најчешће према моделу $N_1 + по + N_2_{loc}$: *јрејѿраживање јо корену речи*, *јрејѿраживање јо јредмејѿу*. Осим тога, у овом значењу бележе се и примери: *јрејѿраживање јо моћу менија*, *јрејѿраживање у оквиру временскоѿ ојсеѿа*, *јрејѿраживање уз јо моћ јонуђеноѿ индекса*, *јрејѿраживање са ојерајѿором II* (ови примери имају додатно значење омогућивача).

У појединим случајевима могу се јавити два значења. На пример, у колокацији са именицом *јо моћ* као примарним колокатом и девербативном именицом као секундарним, секундарни колокат се може интерпретирати као допунски уз деноминализацију примарног колоката *јо моћ* у *јрејѿраживању* – *помоћ* када се претражује, *помоћи* да се претражи.

Морамо истаћи да су најбројније колокације у којима се као примарни колокат јавља лексема *йрејйраживање, библиојека, зайис, информација, йоље* које колоцирају са великом бројем других лексема из истог лексичког поља. Оне имају изванредан степен општости и за себе вежу лексему специфичног значења. Остали примарни колокати имају далеко мању моћ колокабилности, али сасвим довољну за генерисање нових колокација.

Сви ови синтагматски односи данас су најчешћи тип именовања. Савремена знања су продубљена до финеса, па захтевају прецизност означавања, а као последица тога јављају се колокације оличене у приказаним моделима. Уочава се да су „вишечлани називи [...] данас најчешћи тип нових назива” (Бабић 1990: 36), али и Л. Згуста наводи да „су лексичке јединице од више речи веома честе [...] означавају сегменте ванјезичког света на начин који је сасвим аналоган оном десигнативних речи. Ту спада огроман број термина” (Zgusta 1991: 139).

5. Закључак

Научно-технолошка и културна комуникација на националном и међународном нивоу траже бављење ТБ и њену стандардизацију. Појава компјутера у библиотекарству утицала је и на терминологију. Појавио се велики број термина по пореклу из библиотекарства, али са информатичким квалитетима. ТБ је исказала потребу за једнозначношћу, прозирношћу, системношћу и краткоћом термина. С обзиром на стање, неки од ових захтева испољавају се више као тежња коју треба максимално следити у тренутном и будућем бављењу терминосистемом, него као остварно стање.

Полисемична структура развила се највише до два значења.

У парадигматским односима посматрани терминосистем остварио је синонимију, антонимију и хипонимију. Синонимија по правилу не би требало да се јави, иако је у већини терминологија ипак има.

Морфосинтаксичка анализа указала је на постојање мономорфемских, полиморфемских јединица и колокација.

Колокације су доминантна особина ТБ. Најчешће су двочлане колокације, а забележене су и трочлане и четворочлане. Ових последњих је најмање. Све колокације су термилошке природе, јер реферишу о специјалним појмовима унутар посматраног предметног поља. Све колокације посматране су из угла својих формалних и синтаксичко-семантичких карактеристика. Формално најзаступљенији јесте модел који чини придев и именица, а затим модел именице са именицом. С обзиром на синтаксичко-семантичке карактеристике најфреквентнији је модел *Ndev + Ngen*, при чему девербативна именица има улогу кондезатора глаголског значења, а именица у генитиву као примарни члан колокације има објекатско значење.

Синтагматски начин је истакнута особеност начина именовања у посматраном корпусу. То говори и статистички податак од 52%.

РЕЧНИК

Микроструктура речничког чланка

Структура речничког чланка састоји се од осам елемената.

ЗАПИС [record].....	1.....	[+ / T].....	2
Документ који чува информације у писаној, штампаној или електронској форми.....			3
брисање записа [record deletion].....	4.....	[- / T].....	5
Трајно уклањање електронског записа из електронског каталога уз помоћ одговарајуће команде.....			6
едиштован ~ → исправљен запис → промењен запис.....	7.....	[- / (н)T].....	8

1. главна одредница, термин на српском језику са енглеским еквивалентом у угластој загради;
2. информација о постојању одреднице у *Библиошкекарском терминолошком речнику* (2004) и да ли се остварује као термин;
3. дефиниција главне одреднице;
4. пододредница главне одреднице, термин на српском језику са енглеским еквивалентом у угластој загради;
5. информација о постојању пододреднице у *Библиошкекарском терминолошком речнику* (2004) и да ли се остварује као термин;
6. дефиниција пододреднице;
7. неусвојена пододредница са које се упућује на неку другу одредницу или пододредницу;
8. информација о постојању неусвојене пододреднице у *Библиошкекарском терминолошком речнику* (2004) и да ли се остварује као термин.

Елементе 2, 5 и 8 можемо представити онако како је дато и у речнику:

Забележено у БТР	Терминолошки статус
+ јесте	+ термин
— није	(н)Т није термин

За полисемичне одреднице поједина значења наведена су под редним бројевима 1. и 2.

офлајн

[offline]

1. Извори информација који се налазе на ЦД-РОМ-у.
2. Стање у којем корисник, корисница није у директној повезаности са централним компјутером или интернетом.

У речнику је комбинован појмовни распоред одредница са азбучним. Појмовни распоред условио је да се сродне и тематски повезане одреднице са својим пододредницама нађу у оквиру истог лексичког поља. Унутар исте одреднице пододреднице су поређане азбучно. Такође, и саме одреднице, писане верзалом, следе азбучни редослед. На овај начин под главном одредницом **БИБЛИОТЕКА** налазе се обједињени, по азбучном реду, називи за све типове библиотека.

Пододреднице које имају дефиниције налазе се испод главне одреднице, увучене су у ред и **болдиране**. Оне имају енглески еквивалент.

Пододреднице које из неког разлога упућују на неку другу одредницу или пододредницу у равни су са главном одредницом, нису болдиране и писане су *иџаликом*. Не носе дефиницију нити енглески еквивалент, јер у најчешћем случају имају замену у прихваћеном, незастарелом, фреквентнијем или краћем термину или технички упућују на боље место у речнику, с обзиром на појмовну повезаност са другим одредницама.

Од употребних етикета, додаћних објашњења уз одредницу, у виду скраћеница дате су *џроф. жаргон* за професионални жаргон, *заст.* за застарело у употреби и *дем.* за деминутивни облик лексеме.

Стрелицом → је обележено упућивање са одреднице на одредницу, односно пододреднице на пододредницу.

У речнику терминологије библиотекарства у пресеку са информатиком налази се 457 одредница.

А

- АНОТИРАН, -а, -о** [annotated] [- / T]
 Онај који се односи на додатне белешке, коментаре, податке, објашњења.
линк → **ЛИНК**
- АУТОМАТИЗАЦИЈА** [automation] [+ / T]
 Употреба различитих машина које замењују човеков мануални и умни рад, при чему је улога човека да те уређаје контролоше.
 ~ *библиоџеке* → **БИБЛИОТЕКА**
 ~ *библиоџечкоџ њословаља* → **БИБЛИОТЕКА** [+ / (н)T]
 ~ *библиоџечкоџ рада* → **БИБЛИОТЕКА** [- / (н)T]
- АУТОМАТИЗОВАН, -а, -о** [automated], (*засиљ*)
 Који се тиче замене човековог рада разним машинама. [- / T]
 ~ *библиоџрафија* → **електронска библиографија** [- / (н)T]
 ~ *каџалоџ* → **електронски каталог** [- / (н)T]
 ~ *лексикон* → **електронски лексикон** [- / (н)T]
 ~ *речник* → **електронски речник** [- / (н)T]
 ~ *сажеџџак* → **електронски сажетак** [- / (н)T]
 ~ *џезаурус* → **електронски тезаурус** [- / (н)T]

Б

- БАЗА ПОДАТАКА** [database, db] [+ / T]
 1. Електронски извор сачињен од скупа дигитализованих информација (библиографски записи, сажеци, документи у пуном тексту, речничке одреднице, слике, аудио и видео записи, нумерички подаци одређене или мултидисциплинарне тематике) за одређене кориснике / кориснице са вишеструким могућностима претраживања.
ажурирати базу података [update database] [- / T]
 1. Дневно, недељно месечно или тромесечно контролисање садржаја базе података како би он био што тачнији и актуелнији.
 2. Дневно, недељно месечно или тромесечно контролисање записа у електронском каталогу, уклањање дупликата записа, као и сређивање идентификационих и локалних бројева.
 ~ *са сликама* → **сликовна база података** [+ / (н)T]
база података пуног текста [full text database] [+ / T]
 База података коју сачињавају целовити текстови чланака, књига, речничких одредница, правних документа и сл.
база сликовних њодаџџака → **сликовна база података** [+ / (н) T]
бесплатна база података [free database] [- / T]
 База података која се претржује без новчане надокнаде власнику или произвођачу.

- библиографска база података** [bibliographic database] [– / T]
Скуп електронских библиографских записа, који представљају дела или документе, сачињених по јединственим библиографским правилима, претраживих по аутору, наслову, предметној одредници.
- добављач базе података** [database provider] [– / T]
Институција која посредује у куповини између произвођача базе података и библиотека;
- добављач, добављачица базе података** особа која посредује у куповини између произвођача базе података и библиотеке.
- екстерна** ~ → **онлајн-база података** [+ / T]
- комерцијална база података** [commercial database] [– / T]
База којој је могуће приступити уз претходно плаћање власнику или произвођачу.
- којерајивна** ~ → **узајамна база података** [– / T]
- локална** ~, (*џроф. жарџон*) → **локални електронски каталог** [– / T]
- мултидисциплинарна база података** [multidisciplinary database] [– / T]
База података која садржи податке из више различитих научних области.
- онлајн-база података** [online database] [+ / T]
База података са адресом на интернету.
- офлајн-база података** [offline database] [– / T]
База података на ЦД-РОМ-у.
- приручна база података** [reference data base] [+ / T]
База података чији садржај чине лексикони, енциклопедије, речници и други секундарни извори информација.
- реферативна** ~ → **приручна база података** [+ / T]
- референсна** ~ → **приручна база података** [+ / T]
- сликовна база података** [image database, picture database] [+ / T]
База података сачињена од сликовне грађе, фотографија, цртежа, мапа, портрета.
- снабдевач** ~ / **снабдевачица** ~ → **добављач базе података** / **добављачица базе података** [– / T]
- удаљена** ~ → **онлајн-база података** [+ / T]
- узајамна** ~, (*џроф. жарџон*) → **узајамни електронски каталог** [– / T]
- фул текст** ~ → **база података пуног текста** [+ / (н) T]
- централна** ~ → **узајамна база података** [+ / (н) T]
- цитатна база података** [citation database] [+ / T]
База података са цитатима и њиховим изворима.
- 2.** (*џроф. жарџон*) → **електронски каталог** [+ / T]
- БЕЗБЕДНОСТ ПОДАТАКА** [data security, computer security] [+ / T]
Заштитне мере које спречавају неовлашћен улазак и намерно мењање и уништавање похрањених електронских записа.
- бесилајан џрисџуи** → **ПРИСТУП**

БИБЛИОГРАФИЈА

[+ / T]

1. Научна дисциплина која се бави принципима састављања библиографске публикације.

2. Уређен попис књига, часописа, дисертација, чланака или било ког другог извора информација о некоме или нечему.

аутоматизована ~ (*засџ*) [automated bibliography] → **електронска библиографија** [- / T]

веб-библиографија [webliography] [+ / T]

Електронске публикације са пописом литературе и њиховим интернетским адресама.

електронска библиографија [electronic bibliography] [+ / T]

Електронска публикација са уређеним пописом електронских или штампаних библиографских извора описаним по библиографским правилима, доступна на ЦД- РОМ-у или на интернету.

онлајн- ~ → **веб-библиографија** [- / T]

БИБЛИОГРАФСКИ, -а, -о [bibliographic] [+ / T]

Који се тиче података о књизи, часопису или или ком другом библиотечком материјалу.

~ *обрада*, (*проф. жаргон*) → **библиографски опис** [+ / (H) T]

~ *база података* → **БАЗА ПОДАТАКА**

библиографски опис [bibliographic description] [+ / T]

Навођење свих доступних библиографских информација са публикације или ван ње, по стандардизованим правилима за каталогизацију и формирање скупа библиографских података са циљем идентификације публикације и стварања каталогског листића тј. креирања електронског записа.

~ *формат* → **ФОРМАТ**

БИБЛИОТЕКА [library] [+ / T]

Место на којем се сакупљају, класификују, чувају, дају на коришћење најразличитије врсте штампаних извора информација, али обезбеђује неограничен приступ информацијама различитог формата из електронских извора.

аутоматизација библиотеке [library automation, library mechanization]

1. (*засџ*). Увођење компјутера и других машина у све врсте послова у библиотеци, првенствено у набавку, инвентарисање, каталогизацију, циркулацију, међубиблиотечку позајмицу, стручну сарадњу, израду сажетака, регистара, база података, контролу серијских публикација, онлајн-претраживање јавних каталога и контролу утрошених средстава.

2. (*проф. жаргон*) Формирање електронског каталога библиотеке. [+ / T]

библиотека без зидова [library without walls] → **виртуелна библиотека** [- / (H)T]

виртуелна библиотека [virtual library] [+ / T]

Библиотека без физичког постојања у простору чији садржај не постоји у папирном или неком другом материјалном облику; колекцијама се приступа путем компјутера, избор садржаја бирају и логички организују библиотекарски / библиотекарке или сајбербиблиотекарски / сајбербиблиотекарке и предметно је усмерен. Најчешће су то колекције тематских анотираних линкова које корисника / корисницу воде до електронских књига, електронских часописа, веб-страница и других електронских извора информација разумењих на мрежи.

дигитална библиотека [digital library, d-library, d-lib] [- / T]

Скуп електронских информационих извора са оригинално створеним дигиталним или накнадно у целисти дигитализованим публикацијама, којима се приступа онлајн наспрот штампаним или микрофилмованим облицима. Предности су што нема потешкоћа са смештајем, истовремени приступ више корисника / корисница и дању и ноћу, брза претраживост целокупног садржаја, једноставно кретање кроз текст. Разликује се од виртуелне библиотеке по томе што **д.б.** садржи целовите текстове и не мора бити предметно оријентисана.

електронска библиотека [electronic library, e-library, e-lib] [+ / T]

Скуп разноврсних електронских извора као што су веб-странице, електронске публикације, електронске збирке, електронски текстови, електронски каталози, базе података доступне онлајн у нефизичком простору и са интернетском адресом, чије је стварање, претраживост и сврха условљено постојањем компјутера.

информатизација ~ → **аутоматизација библиотеке** [+ / T]

мрежа библиотека [library network] [+ / T]

Библиотеке повезане узајамном каталогизацијом.

хибридна библиотека [hybrid library] [+ / T]

Прелазни тип библиотеке од традиционалне ка електронској по начину рада и формату информација које се могу пронаћи у њој.

БИБЛИОТЕКАР / БИБЛИОТЕКАРКА [librarian] [+ / T]

Стручна соба која је одговорна за библиотеку и њен фонд у смислу набавке, описа, класификације, чувања, давања на коришћење тог фонда и обезбеђивања приступа информацијама у свим форматима.

~ *интернетских извора* → **сајбербиблиотекар** [- / (н)T]

библиотекар онлајн-сервиса / библиотекарка онлајн-сервиса [- / T]
[online service librarian]

Особа која добро познаје и обезбеђује приступ електронским изворима информација као што су електронски каталози, библиографске базе података, веб-странице и претражује за кориснике / кориснице.

БИБЛИОТЕКАРСТВО И ИНФОРМАТИКА [LIS, Library and Information Science] [- / T]

Теоријска и практична дисциплина која се бави изворима, развојем, збиркама, организацијом, дисеминацијом, употребом и управљањем информација у библиотекама уз примену компјутерске технологије.

БИБЛИОТЕЧКИ, -а, -о [- / T]

Који се тиче библиотеке.

~ *аутоматизација* → **БИБЛИОТЕКА** [- / (н)T]

библиотечка писменост [library literacy] [- / T]

Део информационе писмености; обухвата познавање и употребу свих врста информационих извора у библиотеци, разумевање организације библиотеке и њених фондова и услуга, коректан однос према имовини и правила понашања у оквиру библиотеке.

- библиотечки портал** [library portal] [+ / T]
Скуп анаотираних линкова о различитим темама и питањима из библиотекарства који воде до одабраних и препоручених веб-страна.
- БИЛТЕН** [bulletin] [+ / T]
Серијска периодична публикација коју издаје нека институција, садржи новости и обавештења од текућег значаја.
- електронски билтен** [electronic bulletin, electronic newsletter] [+ / T]
Електронска серијска публикација објављена на веб-сајту неке институције. Као и штампана верзија садржи податке о активностима, резултатима рада и разне друге новости и обавештења. Може бити устаљене или неустаљене периодичности.
- БЛОК ПОДАТАКА** [data block] [- / T]
Група истоврсних података у структури електронског библиографског записа која се третира као посебна целина, нпр. блок кодираних података, блок података о одговорности, блок напомена, блок материјалног описа...
- Булови ојерајџори* → **ОПЕРАТОРИ**
буловски ојерајџори → **ОПЕРАТОРИ** [- / (н) T]

В

- ВЕБ** [web, World Wide Web, WWW, 3W] [+ / T]
Глобална рачунарска мрежа за чији приступ је потребна веза са интернетом, комјутер и неки од претраживача; садржаји укључују графику, звук, анимацију и видео, а организовани су виду хипертекста са мноштвом линкова.
- веб-библиографија* → **БИБЛИОГРАФИЈА** [+ / T]
вебзин → **веб-магазин** [+ / T]
веб-изавацџиво → **ИЗДАВАШТВО** [+ / T]
веб-издање → **ИЗДАЊЕ** [- / T]
веблиографија → **веб-библиографија** [+ / T]
веб-локација → **веб-сајт** [+ / (н)T]
веб-кајџалоџ → **електронски каталог** [- / (н)T]
веб-маџазин → **електронски магазин** [+ / T]
вебпедија [webopedia] [- / T]
Електронска публикација, врста енциклопедије са адресом на интернету посвећена терминима најновије компјутерске технологије и интернета.
- веб-џрезентиација* → **веб-сајт** [- / (н)T]
веб-претраживач [web browser] [- / T]
Софтвер који претражује информације доступне на интернету.
веб-џрисиџуи → **ПРИСТУП** [- / T]

веб-сајт [web site, Web site, WWW site, World Wide Web site, 3W] [- / T]

Електронски извор који се састоји од мноштва међусобно повезаних веб-страница на којима се могу наћи мултимедијалне информације попут графичких, текстуалних, анимираних, звучних или видео о особама, догађајима институцијама, садржи и мноштво линкове који воде ка другим веб-сајтовима.

веб-страница, веб-страница [web page] [+ / T]

Електронски извор на којем се могу наћи текстуалне, графичке, звучне, анимирание и видео информације неограничене величине, поседују јединствену интернетску адресу, текстови садрже линкове и сачињавају интернетску презентацију.

ВИРТУЕЛАН, -лна, -лно [virtual] [+ / T]

Који се тиче активности, предмета и места заснованих на дигиталној форми, а без физичког постојања.

~ *библиотека* → **БИБЛИОТЕКА**

~ *каталог* → **електронски каталог** [+ / (H) T]

Д

ДИГИТАЛАН, -лна, -лно; <д-XXX> [digital] [+ / T]

Текстуалне, звучне, видео, анимирание и све друге врсте информација трансформисане у низове цифара од 0 и 1 погодне за компјутерско руковање и екранско приказивање.

~ *библиотека* → **БИБЛИОТЕКА**

дигитална заштита [digital preservation] [+ / T]

Техника заштите штампаног, сликовног, аудио и видео фонда, а посебно рукописне, старе и ретке књиге поступком дигитализације како би се спречио трајни губитак услед старости или физичког оштећења као и омогућавање електронског приступа.

~ *збирка* → **електронска збирка** [+ / T]

дигитални извори [digital sources, digital resources] [- / T]

Извори дигиталних или дигитализованих информација попут електронских публикација, дигиталних колекција, дигиталних, виртуелних и електронских библиотека, ЦД-РОМ-ова, веб-сајтова.

~ *колекција* → **електронска збирка** [+ / T]

~ *књига* → **КЊИГА**

ДИГИТАЛИЗАЦИЈА [digitization] [+ / T]

Техника трансформације штампаних, рукописних форми, слика, аудио и видео записа у бинарне низове састављене од цифара од 0 и 1 погодне за чување и приказивање на екрану компјутера уз помоћ уређаја за скенирање. Садржај остаје потпуно неизмењен. Сврха дигитализације је физичка заштита, рационализација смештаја и неограничен приступ.

дигитализација публикација → [digitization/digitizing of publication] [- / T]

Процес трансформације штампаних и рукописних књига, рукописа, часописа, слика, фотографија, картографске грађе и сл. у бинарне низове погодније за чување и приказивање на екрану компјутера, а уз помоћ уређаја за скенирање.

ДОКУМЕНТ [document] [+ / T]

Писани, штампани, микрофилмовани, дигитализовани извор информација којим се преносе информације или чува знање.

електронски документ [electronic document, e document] [+ / T]

Средство преношења информација и чувања знања које се од традиционалног документа разликује не садржином, већ дигиталним бележењем и средством помоћу којег се чита.

домаћин → **ХОСТ** [+ / (н)T]

ДОСТУПНОСТ [availability, accessibility] [- / T]

Лакоћа којом корисник / корисница улази у библиотеку, остварује приступ њеном библиотечко-информационом систему, користи изворе и долази до информација без обзира на формат.

јавна доступност [public accessibility] [- / T]

1. Отвореност библиотеке и њених фондова према јавности с обзиром на тип библиотеке (отвореног, затвореног, типа специјална, јавна...), збирке (стара, ретка књига...) и смештаја (смештај у слободном приступу или не).

2. Могућност и право приступа електронским збиркама.

ограничена доступност [restricted accessibility] [- / T]

1. Делимично или потпуно одсуство могућности приступа фонду или појединим збиркама библиотеке.

2. Делимично или потпуно одсуство могућности приступа интегралним текстовима у бази податак или електронским збиркама.

Е

ЕЛЕКТРОНСКИ, -а, -о; <e-xxx> [electronic] [- / T]

Све што се односи на технологију која ствара, чува, обрађује и преноси информације и све што се везује за компјутере, интернет, облик докумената, књига, савремених библиотека.

~ *библиографија* → **БИБЛИОГРАФИЈА**

~ *билџен* → **БИЛТЕН**

~ *документ* → **ДОКУМЕНТ**

~ *збирка* → **ЗБИРКА**

~ *зачишћива* → **ДИГИТАЛАН, -лна, -лно**

~ *издаваштво* → **ИЗДАВАШТВО**

~ *издање* → **ИЗДАЊЕ**

~ *инвентарисање* → **ИНВЕНТАРИСАЊЕ**

~ *информациони извор* → **електронски извор**

- ~ *каџалоџ* → **КАТАЛОГ**
 ~ *књиџа* → **КЊИГА**
 ~ *запис* → **ЗАПИС**
 ~ *колекција* → **ЗБИРКА**
 ~ *лексикон* → **ЛЕКСИОН**
 ~ *маџазин* → **МАГАЗИН**
 ~ *међубиблиотечка позајмица* → **МЕЂУБИБЛИОТЕЧКА ПОЗАЈМИЦА**
 ~ *новине* → **НОВИНЕ**
 ~ *окурење* → **ОКРУЖЕЊЕ**
 ~ *џрисџуџ* → **ПРИСТУП**
 ~ *џубликација* → **ПУБЛИКАЦИЈА**
 ~ *ревија* → **РЕВИЈА**
 ~ *речник* → **РЕЧНИК**
 ~ *сажеџак* → **САЖЕТАК**
 ~ *серијска џубликација* → **ПУБЛИКАЦИЈА**
 ~ *џезаурус* → **ТЕЗАУРУС**
 ~ *џексџ* → **ТЕКСТ**
 ~ *форматџ* → **ФОРМАТ**
 ~ *часоџис* → **ЧАСОПИС**

електронски извор [electronic resource] [+ / T]

Примарне, секундарне и терцијарне електронске публикације, веб-странице, базе података, ЦД-РОМ-ови, виртуелне, дигиталне библиотеке, електронски каталози библиотека и електронске збирке, софтвери којима се приступа помоћу компјутера.

електронско поручивање [electronic ordering] [– / T]

Употреба електронске поште и електронских формулара на веб-сајтовима издавача или књиџара у поручивању штампаних и електронских публикација.

3

ЗАПИС [record] [+ / T]

Документ који чува информације у писаној, штампаној, аудио, видео или електронској форми.

брисање записа [record deletion] [– / T]

Трајно уклањање електронског записа из електронског каталога уз помоћ одговарајуће команде.

група записа [record group] [– / T]

Одређен број електронских записа добијен као резултат претраживања по одабраном критеријуму за претраживање.

дужина записа [record length] [+ / T]

Број поља и потпоља у једном електронском запису. [+ / (H)T]

едиџован запис → **исправљен запис**, → **промењен запис**

електронски запис [electronic record, e-record] [+ / T]

Библиографска и конститутивна јединица електронског каталога структурирана по стандардизованим библиографским MARC правилима која има своју утврђену структуру поља, потпоља, индикатора и интерпункцијских знакова похрањен на магнетној траци, магнетном диску или оптичком диску, а који захтева компјутер за креирање и претраживање. Репрезентује, идентификује и лоцира јединицу књижне или некњижне грађе која може бити у штампаном или електронском облику.

идентификатор записа [record identifier] [+ / T]

Група идентификационих података на почетку записа.

имјорџи ~ → **преузимање записа** [- / (н) T]

исправљен запис [corrected record] [- / T]

Запис у који су креатор, креаторка записа или редактор, редакторка електронског каталога унели библиографске и правописне корекције како би добио коначан облик, квалитативне промене.

коначан запис [final record] [+ / T]

Запис са потпуним и тачним библиографским подацима, правилно размештеним у структури записа, без правописних грешака спреман за похрањивање.

копирање записа [copy record] [- / T]

Преузимање записа из узајамног електронског каталога у систему узајамне каталогиозације у локални електронски каталог командом намењеном за то само ако се ради о идентичној библиографској јединици.

креирање записа [creating record] [- / T]

Уношење по први пут библиографских података за конкретну публикацију стварајући потпуно нови електронски запис којим се она презентује, идентификује и лоцира у систему узајамне каталогизације.

креатор / креаторка записа [originator, creator] [- / T]

Стручно лице које ствара по први пут електронски библиографски запис за неку библиографску јединицу и има лиценцу за обављање тог посла.

машински читљив запис [machine readable record] [- / T]

Запис створен и похрањен на медијуму за чији је приступ садржају потребан неки уређај. То могу бити записи на микрофилму, звучни записи на траци, видео записи, записи на магнетној траци и на оптичком диску.

минимални запис [minimum record] [- / T]

Најмањи програмски дозвољен број библиографских информација унет у структуру записа неопходан за препознавање, идентификацију и локацију библиографске јединице.

нови запис [new record] [- / T]

Први пут креиран запис у узајамном каталогу.

џренос ~ → **преузимање записа** [- / (н) T]

- преузет запис** [taken record] [- / T]
Запис преузет из узајамног електронског каталога у систему узајамне каталогиозације у локални електронски каталог.
- преузимање записа** [record transfer] [- / T]
Поступак преузимања већ постојећих записа из узајамног електронског каталога у систему узајамне каталогиозације у локални електронски каталог задатом командом.
- промењен запис** [record changed] [- / T]
Запис чија је структура промењена додавањем или брисањем поља и потпоља као и мењањем вредности индикатора, квантитативне промене.
- пуни запис** [full record] [- / T]
Формат записа са најкомплетнијом структуром. Укључује сва обавезна и алтернативна поља и потпоља потребна за опис, идентификацију и локацију библиографске јединице.
- редиговани запис** [redacted record] [- / T]
Исправљен и (или) промењен запис.
- сачувати запис** [save record] [- / T]
Сачувати све унесене или исправљене библиографске податке у електронском запису задатом командом.
- скраћени запис** [brief record, short record] [+ / T]
Селективан, али довољан број библиографских информација унет у структуру записа неопходан за препознавање, идентификацију и локацију библиографске јединице креиран за неку потребу (нпр. израда различитих врста пописа, израда инвентарних књига, класификација библиотечких јединица).
- снимити* ~, (*ѝроф. жарџон*) → **сачувати запис** [- / (н) T]
- статус записа** [record status] [- / T]
Кодирани показатељ који указује на исправљен, обрисан, привремени, нови запис или запис за брисање.
- структура записа** [record structure] [+ / T]
Чврст редослед и број поља и потпоља, индикатора и интерпункцијских знакова у електронском запису.
- текући запис** [current record] [- / T]
Запис који креатор, креаторка тренутно креира или исправља.
- формат записа** [record format] [- / T]
Број и редослед библиографских информација у структури записа.
- фул* ~, (*ѝроф. жарџон*) → **пуни запис** [- / (н) T]
- запис ретроспективне конверзије** [retrospective conversion record] [+ / T]
Електронски запис настао пребацивањем библиографских информација са каталошких листића писаних руком или писаћом машином у машински читљив запис.
- ~ у *фулу*, (*ѝроф. жарџон*) → **пуни запис** [- / (н) T]

ЗАШТИТА ПОДАТАКА [data protection] [+ / T]

Заштита приватности, ауторства и тачности података као и заштита од неовлашћеног приступа и коришћења законским, техничким и физичким мерама.

ЗБИРКА [collection] [+ / T] Скуп публикација посвећених једној теми.

електронска збирка [electronic collection] [+ / T]

Збирка библиотечког материјала дигитализована због заштите, могућности електронског приступа или рационализације простора. Укључује електронске серијске публикације, електронске књиге, приручну литературу објављену на интернету, ЦД-РОМ-ове, библиографске базе, веб-странице.

И

ИЗАЋИ [come out] [+ / T]

1. Напустити окружење електронског записа након креирања или исправљања записа.

2. (*џроф. жаргон*) → **одјављивање**

ИЗВЕШТАВАЊЕ [to report, to list] [+ / T]

Приказивање података на екрану у виду листе.

ИЗВЕШТАЈ ЗА ШТАМПАЊЕ [report, listing] [- / T]

Испис електронских записа приказаних на екрану добијених након претраживања електронског каталога и спремних за штампање.

ИЗДАВАШТВО [publishing] [+ / T]

Делатност објављивања и ширења производа интелектуалних активности у виду публикација.

електронско издаваштво [electronic publishing] [+ / T]

Делатност објављивања и ширења електронских публикација и библиографских база података у дигиталној форми, најчешће на ЦД-РОМ-у или интернету.

веб-издаваштво [web publishing] [+ / T]

Делатност креирања и објављивања било које врсте текстуалног, сликовног, музичког, графичког, нумеричког дела на интернету.

ИЗДАЊЕ [edition] [+ / T]

Сви примерци једног дела објављени код истог издавача у једном тиражу и у исто време.

веб-издање → **онлајн-издање** [- / T]

електронско издање [electronic publication] [+ / T]

Електронска публикација објављена на ЦД-РОМ-у или интернету.

издање за киндл [kindle edition] [- / T]

Свака књига, новине, магазин или блог који се читају на киндлу.

интернетско издање → **онлајн-издање** [- / (н) T]

онлајн-издање [online edition] [- / T]

Електронска публикација објављена и доступна само на интернету.

офлајн-издање [offline edition] [– / T]

Електронска публикација објављена и доступна само на ЦД-РОМ-у.

ЦД-РОМ издање → **офлајн-издање** [– / T] **ИНВЕНТАРИСАЊЕ** [accessioning] [+ / T] Уписивање нових јединица фонда библиотеке у инвентарну књигу као материјални доказ постојања публикација у библиотеци.

електронско инвентарисање [electronic accessioning] [– / T]

У библиографском опису попуњавање блока за локалне потребе који садржи потпоља датума инвентарисања, инвентарног броја, сигнатуре, начина набавке, цене, добављача, броја и датума рачуна.

ИНДЕКС [index] [+ / T]

Помоћно средство у претраживању информација у виду пописа кључних речи, имена аутора, предметних одредница.

ИНДИКАТОР [indicator] [– / T]

Кодирани податк који ближе одређује на основу своје нумеричке вредности значење података у пољу.

ИНТЕРНЕТСКИ ИЗВОР [Internet resource] [– / T]

Интернет као електронски извор информација састављен од великог броја веб-страница, веб-сајтова, портала и линкова, аудио и видео информација.

интернетска презентација → **веб-сајт** [– / (н) T]

интернетско издање → **ИЗДАЊЕ** [– / (н) T]

ИНФОРМАТИКА [informatics] [+ / T]

Наука која проучава својства, добављање, пренос, претраживање, складиштење, обраду, похрањивање, ширење и коришћење информација као и технологију која то омогућује.

ИНФОРМАТИЧАР / ИНФОРМАТИЧАРКА [computer / informatics scientist, information scientist, information specialist] [+ / T]

Лице које у техничком погледу брине о компјутерском систему библиотеке.

ИНФОРМАТОР / ИНФОРМАТОРКА [reference librarian] [+ / T]

Компетентна особа која демонстрира, учи, помаже и усмерава кориснике / кориснице при проналаску и употреби штампаних и електронских извора информација у библиотеци.

ИНФОРМАЦИЈА [information] [+ / T]

Чињенице, новости, знања, обавештења, поруке које пружају све врсте информационог извора у класичној и савременој библиотеци, а које особа није имала пре информационог претраживања.

анализа информација [information analysis] [+ / T]

1. Преглед извора информација како би се установило да ли су вредни даљег претраживања.

2. Преглед саставних делова библиографске јединице у креирању аналитичке библиографске јединице.

аналитичка информација [analytical information] [+ / T]

Информација добијена анализом информација.

вештине коришћења информација [information skills] [+ / T]

Део информатичке писмености која подразумева корисничку самосталност у проналажењу, приступу и тражењу информационих извора и информација у њима као и уклапање нових информација у постојеће знање.

вредновање информација [evaluation of information] [+ / T]

Поступак анализе извора информација, обимности, потпуности, тачности, прецизности, старости, ауторства, лакоће проналажења, оригиналности и употребљивости пронађених информација у информационом претраживању.

дисеминација ~ → **ширење информација** [+ / T]

достуи ~ → **ДОСТУПНОСТ** [- / (н) T]

достуи до ~ → **ДОСТУПНОСТ** [- / (н) T]

евалуација ~ → **вредновање информација** [+ / T]

слободан ѝрисуи ~ → **отворен приступ** [- / (н) T]

захтев за информацијама [information request, information demand] [- / T]

Усмена, писмена или електронским путем изражена информациона потреба индивидуалног, групног или институционалног корисника / кориснице библиотеци.

извор информација [source of information, information source] [+ / T]

Било која штампана или електронска књига и часопис, штампани или електронски документ, лисни, штампани или електронски каталог, база података, веб-страница, ЦД-РОМ или особа која може да задовољи информациону потребу.

индустрија информација [information industry] [+ / T]

Све активности и услуге библиотека, библиографских института, издавача, произвођача и продаваца база података, компјутерских програма и сличних професионалних институција усмерених на стварање и ширење информација.

коришћење информација [use of information] [+ / T]

Интелектуална активност којом се задовољава потреба за информацијама.

конверзија информација [conversion of information] [+ / T]

Процес промене једног формата информација у неки други који компјутер може да препозна и користи.

оцењивање ~ → **вредновање информација** [- / T]

ѝмоћ ѝри ѝроналажењу ~ → **ПРЕТРАЖИВАЊЕ** [- / (н) T]

предметне информације [subject information] [+ / T]

Информације о једном проблему, теми, особи, догађају.

ѝредмејно оријентисане информације → **предметне информације** [- / (н) T]

пренос информација [information transfer] [+ / T]

Промена места, власништва и одговорности сачуваних информација у циљу повећања знања различитим писменим и усменим средствима, као и средствима савремене технологије.

преоптерећеност информацијама [information overload] [- / T]

Стање у којем особа са информационом потребом располаже превеликим бројем информација након тражења информација. Узроци су унапред неразвијена стратегија претраживања, општи термини за претраживање, недостатак критичког и аналитичког мишљења, непрецизно формулисана тема истраживања и недостатак информационе писмености.

преиштраживање ~ → **ПРЕТРАЖИВАЊЕ**

прибављање ~ → **прикупљање информација** [+ / (H) T]

прикупљање информација [information gathering, information collecting] [+ / T]

Поступак одабира информација из извора информација у информационом претраживању и чување само потребних, као и стварање збирки у виду фајлова, копија, видео, аудио записа, листа резултата претраживања.

проналажење информација [information retrieval, IR] [+ / T]

1. Процес трагања и проналажења електронских извора информација и информација у њима на основу захтева корисника / корисница или њихових информационих потреба уз помоћ компјутера.

2. Дисциплина информатике која се бави методама и техникама проналажења електронских информационих извора на основу формулисаних информационих захтева и потреба уз помоћ компјутера.

темајске ~ → **предметне информације** [- / T]

трансфер ~ → **пренос информација** [+ / (H) T]

управљање информацијама [information management] [+ / T]

Мере које доприносе ефикасности стварања, чувања, претраживања, приступа и ширења информација у штампаном и електронском облику у библиотекама.

ширење информација [information dissemination] [+ / T]

Скуп метода и средстава који се користе у библиотеци како би се кориснику / корисници обезбедило повезивање са селектираним изворима информација и њихово стално праћење. Основни видови ширења информација су усмени и писмени вид, електронска пошта, електронски билтени, специјализоване веб-странице.

ИНФОРМАЦИОНИ, -а, -о [information] [+ / T]

Који се односи на информације, њихов проналазак, организовање, употребу уз помоћ компјутера.

информациона писменост [information literacy, IL] [- / T]

Вештина која обухвата препознавање информационе потребе, вештину проналажења, селекције, организације, вредновање и уклапања у постојеће знање пронађених информација у различитим форматима као и свест о етичкој употреби пронађених информација. Обухвата библиотечку и компјутетрску писменост.

информациона стратегија [information strategy] [+ / T]

Планови и конкретни поступци који омогућују библиотеци да њена информациона технологија, службе и особље буду ефикасни у креирању, ширењу информација и задовољавању информационих потреба корисника / корисница.

информациона технологија [information technology, IT] [- / T]

Пимена хардвера и софтвера у набавци, обради, чувању, ширењу и приступу текстуалним, графичким, нумеричким и звучним информацијама и ефикасно задовољење информационих потреба појединца / појединки и друштва. Помаже и дигитализацију, развој електронских публикација, електронске каталоге, савремене библиографске системе и сервисе...

информациона хигијена [information hygiene] [- / T]

Превентивне мере којима се спречавају проблеми везани за мањак или вишак информација у друштву или код појединки / појединца.

информационе потребе [information needs] [+ / T]

Осећај недостатка предматних информација и знања, који наводи корисника / корисницу на тражење информација у информационом систему библиотеке и ван ње.

информационе услуге [information service] [+ / T]

Стручне услуге особља у библиотеци које се односе на задовољење информационих потреба корисника / корисница, а то су упућивање на све врсте извора информација, посредничко претраживање, развијање стратегије претраживања, селективног ширења информација, библиотечко описмењавање.

~ извор → **ИНФОРМАЦИЈА** [+ / T]

информациони интереси [information interests] [- / T]

Интереси условљени потребама корисника / корисница информација, а добијају се проучавањем корисничких потреба. Могу бити индивидуални, друштвени, трајни, привремени, субјективни објективни, професионални.

информациони простор [information space] [+ / T]

Метафизички простор у којем је смештено обиље информација, нарочито оних доступних преко интернета укључујући ту виртуелне библиотеке, електронске, дигиталне библиотеке и електронске каталоге.

информациони систем [information system] [+ / T]

Организовани и планирани поступци проналажења, набавке, сакупљања, обраде, чувања и ширења информација у којем учествују библиотекари / библиотекарке, информатичари / информатичарке, информациони специјалисти / специјалисткиње, корисници / кориснице, као и мрежа компјутера једне или више библиотека у циљу задовољења информационих потреба индивидуа или институција.

информациони специјалиста / информациона специјалисткиња

[information specialist, information broker] [+ / T]

Лице које одлично влада информационом технологијом и истовремено је упућено у неку научну дисциплину, а ангажују га уз новчану надокнаду, појединци / појединке или институције да проналази и прослеђује релевантне предметне информације.

~ њоље → **ПОЉЕ**

присћуй ~ → **ПРИСТУП 2.**

ИСКЉУЧИВАЊЕ [elimination] [– / T]

Употреба лимитатора претраживања како би се све опште речи, чланови и непотребни термини за претраживање елиминисали.

ИСПИС [record, printout, listing] [+ / T]

Приказ резултата претраживања електронских информационих извора на екрану поређаних по неком критеријуму, нпр. година издања, име аутора, начин набавке, термин за претраживање са могућношћу штампања, чувања на сопственом компјутеру или слања електронском поштом кориснику / корисници.

формат исписа [display format] [– / T]

Број и распоред библиографских информација приказаних на екрану, које се бирају према потреби и степену библиотеке писмености.

кратк испис [brief record] [– / T]

Испис резултата претраживања електронског каталога којим се библиографска јединица идентификује по свега неколико библиографских информација: наслов, аутор, година издања.

скраћени испис → **кратак испис** [– / T]

J

јузер нејм → **КОРИСНИЧКО ИМЕ** [– / (H) T]

K

КАТАЛОГ [catalogue] [+ / T]

Примарни извор информација у библиотеци о њеном фонду састављен од каталошких листић, односно електронских записа.

аутоматизовани ~, (*заст.*) → **електронски каталог** [+ / T]

веб-кајалоџ → **електронски каталог**

електронски каталог [electronic catalogue, computerized catalogue] [+ / T]

Скуп електронских библиографских записа који презентују фонд једне (локални електронски каталог) или више библиотека (узајамни електронски каталог), налази се на мрежи и има своју адресу, лако је претражив и доступан корисницима / корисницама. Садржи и линкове према електронским публикацијама.

кооперативни каталоџ → **узајамни електронски каталог** [– / T]

локални каталоџ, (*проф. жаргон*) → **локални електронски каталог** [– / T]

локални електронски каталог [local catalogue] [– / T]

Електронски каталог једне библиотеке.

онлајн- ~ → **електронски каталог** [+ / (H) T]

узајамни ~, (*проф. жаргон*) → **узајамни електронски каталог**

узајамни електронски каталог [shared catalogue, cooperative catalogue] [– / T]

Електронски каталог настао на основу споразума, библиографске сарадње и удруживања локалних електронских каталога више библиотека и библиографских института у циљу рационалније

каталогизације. Свака библиографска јединица описује се само једном, а њен електронски запис могу сви преузети у своје локалне каталоге што је и сврха.

КАТАЛОГИЗАЦИЈА [cataloguing] [+ / T]

Процес у којем публикације путем стандардизованог библиографског описа постају јединице каталога у виду библиографског записа.

кооперативна ~ → **узајамна машински читљива каталогизација** [+ / T]

онлајн- ~ → **узајамна машински читљива каталогизација** [- / (н) T]

узајамна ~ → **узајамна машински читљива каталогизација** [+ / T]

узајамна машински читљива ~ → **COMARC**

КИНДЛ [kindle] [- / T]

Уређај малих димензија бежично повезан са Амазоном који омогућава преузимање и читање целовитих текстова и до 200 електронских књига по уређају као и новина, магазина и блогова Укључује у себи и речник и има могућност продуковања текста наглас и писање белешки уз текст.

издање за ~ → **ИЗДАЊЕ**

новине за ~ → **НОВИНЕ**

магазин за ~ → **МАГАЗИН**

КЉУЧНА РЕЧ [key word] [+ / T]

Најважнија реч или више њих из наслова, предметне одреднице, сажетка, имена аутора или текста у електронском запису на основу које се препознаје садржај дела и која се може користити као термин за претраживање.

КЊИГА [book] [+ / T]

Интелектуално дело посвећено једној теми, особи, догађају.

дигитална ~ → **електронска књига** [- / T]

електронска књига [electronic book, e book, e-book, ebook, eBook] [+ / T]

1. Електронска монографска публикација, може бити дигитализована верзија штампане књиге, али и не мора. Објављује се на ЦД-РОМ-у и на интернету као онлајн-издање, те се може читати и преузети на разним уређајима као што су компјутер, лаптоп, џепни рачунар, читач електронских књига, мобилни телефон. Библиотеке често омогућују приступ кроз електронске каталоге и записе са линковима који воде до њих.

2. → **киндл**

онлајн-књига [online book] [- / T]

Садржај књиге објављен само на интернету одакле се или чита или преузима.

КОД [code] [+ / T]

Низ бројева или слова који замењују значење речи или групе речи.

код за земљу [contry code] [+ / T]

Низ слова која упућују на земљу издавања публикације, нпр. usa – Сједињене Америчке Државе, gbr – Велика Британија, scg – Србија и Црна Гора, srb – Србија...

- код за језик** [language code] [+ / T]
Низ слова који упућује на језик превода, језик оригинала, језик сажетка, нпр. eng.-енглески језик, срп.-српски језик, гер.-немачки језик...
- приступни код** [access code] [+ / T]
Лозинка за препознавање каталогизатора / каталогизаторке као што су корисничко име и лозинка која дозвољава приступ библиографском програму. Служи за контролоу нерегистрованих корисника / корисница.
- КОДИРАНИ ПОДАЦИ** [encoded data] [+ / T]
Скуп података изражених кодовима.
- КОМПЈУТЕРИЗАЦИЈА** [computerization] [- / T]
Примена компјутера у различитим човековима активностима како би се елиминисало његово учешће у мануелном или умном раду.
~ *библиоџеке* → **аутоматизација библиотеке** [- / (н) T]
- КОМПЈУТЕРСКИ, -а, -о** [computer] [- / T]
Које се тиче компјутера и онога чему су намењени.
компјутерска писменост [computer literacy] [- / T]
Компонента информационе писмености, подразумева упознатост са хардвером и софтвером компјутера тј. знање о томе као он ради и искуство рада. Компјутерски писмена особа зна да га укључи и искључи, састави, исправи, сачува, одштампа текст, комуницира путем електронске поште, препознаје различите врсте формата и има представу о етичкој употреби.
конџексџни оџераџори → **ОПЕРАТОРИ**
конџексџуални оџераџори → **контекстни оператори**
- КОРИСНИК / КОРИСНИЦА** [user, patron] [+ / T]
1. Особа или институција која користи услуге библиотеке и њене изворе информација и задовољава информационе потребе.
2. Библиотекар / библиотекарка који користи неки од библиографских програма за опис библиографске грађе.
- КОРИСНИЧКО ИМЕ** [user name, user ID] [+ / T]
Комбинација слова или слова и бројаева коју корисник / корисница уноси при уласку у библиографски систем због идентификације и остваривања приступ.
- КОШАРИЦА, (дем.)** [my folder, my file] [- / T]
Место на које се упућују издвојени записе у претраживању, а одатле се они могу пренети у сопствени компјутер, послати електронском поштом, исписати на екрану или штампати.
- КРАЈЊИ КОРИСНИК / КРАЈЊА КОРИСНИЦА** [end-user] [+ / T]
Особа за коју се обавља посредничко претраживање и којој се резултати претраживања испоручују техникама ширења информација.

Л

ЛИМИТАТОР [limitator] [- / T]

Све што може додатно да прецизира упит и сузи резултате претраживања.

~ *прећраживања* → **ПРЕТРАЖИВАЊЕ**

ЛИСТИЋ, (*дем.*) [card] [+ / T]

1. Каталогски листић, физичка јединица лисног каталога са библиографским подацима о публикацији.

2. Врста формата исписа на екрану идентичан броју и распореду библиографских информација на каталошком листићу.

ЛОЗИНКА [password] [+ / T]

Тајна комбинација слова или слова и бројева ограничене максималне дужине која мора да се унесе приликом уласка у библиографски систем ради идентификације корисника / кориснице система.

ЛИНК [link] [+ / T]

1. Реч, фраза, слика у хипертексту која служи као директна веза са неком веб-страницом на којој се налази неки други текст, слика или звук.

2. У електронском запису поље са интернетском адресом које води до електронског издања.

анотирани линк [annotated link] [- / T]

Линк са подацима о аутору, наслову и кључним речима публикације који воде до дела или целокупне публикације.

ЛЕКСИКОН [lexicon] [+ / T]

Монографска публикација у виду речника, алфабетског редоследа одредница чије су лексикографске дефиниције шире од оних у речнику, а уже од енциклопедијских.

електронски лексикон [electronic lexicon] [- / T]

Електронска публикација у виду речника, алфабетског редоследа одредница чије су лексикографске дефиниције шире од оних у речнику, а уже од енциклопедијских.

М

МАГАЗИН [magazine] [+ / T]

Серијска публикација, садржи популарне текстова о различитим темама, богато илустрована са недељном или месечном учесталости појављивања.

електронски магазин [e-magazine, e-zine, Webzine] [+ / T]

Електронска серијска публикација, са или без штампане верзије, најчешће бесплатног приступа доступна преко интернетске адресе.

магазин за киндл [kindle magazine] [- / T]

Уређај малих димензија бежично повезан са Амазоном који омогућава преузимање и читање магазина. Укључује и речник и има могућност продуковања текста наглас.

МАСКА ЗА УНОС ПОДАТАКА [screen mask] [- / T]

Део екрана у библиографском програму у којем је дозвољен библиографски опис.

МЕЋУБИБЛИОТЕЧКА ПОЗАЈМИЦА [interlibrary loan] [+ / T]

Позајмица публикација међу библиотекама на градском, међуградском нивоу на захтев корисника / корисница, а на основу захтева за позајмицу.

електронска међубиблиотечка позајмица [electronic interlibrary loan] [- / T]

Позајмица публикација између библиотека на захтев корисник / корисница која се обавља путем попуњавања електронског захтева прослеђеног електронском поштом библиотеци која има жељену публикацију.

Н

НИВО ОБРАДЕ [description level] [- / T]

Тип библиографског описа, односи се на то да ли се библиографски описује монографска, серијска публикација, саставни део публикације, некњижна грађа или електронски извори.

НОВИНЕ [newspaper] [+ / T]

Серијска публикација која излази најчешће недељно или месечно, локалног, регионалног или међународног карактера, тематска или не, а садржи вести, коментаре, редовне колумне, рекламе...

електронске новине [electronic newspaper, e-newspaper] [+ / T]

Електронска серијска публикација која излази најчешће недељно или месечно, локалног, регионалног или међународног карактера, тематска или не, доступна онлајн.

новине за киндл [kindle newspaper] [- / T]

Уређај малих димензија бежично повезан са Амазоном који омогућава преузимање новина током ноћи, а читање ујутру. Укључује у себи и речник и има могућност продуковања текста наглас.

О

ОГРАНИЧАВАЊЕ [limiting] [- / T]

Техника претраживања која користи лимитаторе претраживања за сужавања резултата претраживања.

ОДЗИВ [hit rate, recall] [+ / T]

Број релевантних резултата претраживања добијених након информационог претраживања електронског каталога или базе података у односу на укупан број похрањених записа у њима.

ОДЈАВЉИВАЊЕ [log off, log out] [+ / T]

Напуштање програма за библиографски опис уписивањем команде за одјављивање.

ОКРУЖЕЊЕ [environment] [- / T]

Радна околина у библиотеци (намештај, осветљење, величина просторије, број компјутера...).

електронско окружење [electronic environment] [- / T]

Текући библиографски програм за опис у којем се налази каталогизатор / каталогизаторка као и његове програмске могућности.

ОНЛАЈН [online] [+ / T]

1. Извори информација који се налазе на интернету.

2. Стање директне тренутне повезаност са удаљеним компјутерима.

~-библиографија → **веб-библиографија** [- / (н) Т]

~-билиџен → **ЕЛЕКТРОНСКИ, -а, -о** [- / (н) Т]

~-база њодаџака → **БАЗА ПОДАТАКА**

~-маџазин → **електронски магазин** [- / (н) Т]

~-издање → **ИЗДАЊЕ**

~-каџалоџ → **електронски каталог** [+ / Т]

~-каџалоџизација → **КАТАЛОГИЗАЦИЈА**

~-књџџа → **КЊИГА**

~-џреџџилаџа → **ПРЕТПЛАТА**

~-џреџџраџивање → **ПРЕТРАЖИВАЊЕ**

~-џрисџџуџ → **ПРИСТУП**

онлаџн-сервис [online service] [+ / Т]

Скуп услуга које пружа библиотека: приступ електронским изворима информација као што су електронски каталози, библиографске базе података, посредничко претраживање, израда пауер-поинт презентација о потенцијалима библиотеке, њеним фондовима и збиркама и ширење информација путем библиотечких веб-сајтова, електронске поште, електронских билтена...

ОФЛАЈН [offline] [+ / Т]

1. Извори информација који се налазе на ЦД-РОМ-у, ДВД-у.

2. Стање у којем корисник / корисница није у директној повезаности са интернетом.

~-база њодаџака → **БАЗА ПОДАТАКА**

~-издање → **ИЗДАЊЕ**

~-речник → **РЕЧНИК**

ОПЕРАТОРИ [operators] [- / Т]

Логичке везе које доводе у неки однос термине за претраживање (однос искључивања, повезивања, близине...).

Булови оператори [Boolean operators] [+ / Т]

Везници И, НЕ, ИЛИ којима се логички доводе у везу термини за претраживање (нпр. небеска тела И Меркур; небеска тела НЕ Меркур; небеска тела И Меркур ИЛИ Јупитер).

контекстни оператори [context operators] [- / Т]

Оператори који одређују близину између термина за претраживање у командном претраживању; наводе се на енглеском језику WITH, NEAR, SUBFIELD.

II

џасворд → **ЛОЗИНКА** [+ / Т]

ПИСМЕНОСТ [literacy] [+ / Т]

Способност проналажења, препознавања, разумевања, интерпретације, стварања и употребе штампаног и руком писаног материјала.

библиоџечка ~ → **БИБЛИОТЕЧКИ**, -а, -о

информациона ~ → **ИНФОРМАЦИОНИ**, -а, -о

комјутерска ~ → **КОМПЈУТЕРСКА**, -а, -о

ПОГОДАК, (*џроф. жсарзон*) → **резултат претраживања** [+ / T]

ПОЉЕ [field] [+ / T]

Део структуре електронског записа у који се уноси одређен тип библиографских података.

поље непроменљиве дужине [fixed field] [+ / T]

Поље са тачно одређеним бројем потпоља.

поље променљиве дужине [variable field] [+ / T]

Поље чија дужина зависи од дужине података које садржи, укључујући и индикаторе, сепараторе и потпоља.

поље уноса [entry field] [- / T]

Поље у којем се каталогзатор / каталогизаторка тренутно налази уносећи одређену библиографску информацију.

дужина поља [field length] [+ / T]

Број карактера који је дозвољено унети у конкретно поље за презентацију библиографске информације. Дужина може бити непроменљиве или променљива.

информационо поље [information field] [+ / T]

Део структуре електронског записа за уписивање библиографских информација.

непоновљиво поље [unique field] [- / T]

Поље које није могуће умножити због јединствености библиографске информације, нпр. поље наслова, поље материјалног описа, поље примарног ауторства.

непретраживо поље [non-searchable field] [- / T]

Поље које је програмски обележено тако да се његов садржај није могуће претражити, нпр. поље материјалног описа.

обавезно поље [mandatory field] [+ / T]

Поље које у структури електронског записа мора обавезно постојати.

ознака поља [tag] [- / T]

Нумерички код од три цифре који идентификује и описује садржај поља у запису.

поновљиво поље [non-unique field] [- / T]

Поље које је могуће умножити уколико постоји више истоврсних библиографских информација, нпр. поље напомена, поље локалних података, поље садржинске анализе.

претраживо поље [searchable field] [+ / T]

Поље које је програмски обележено тако да се његов садржај понаша као термин за претраживање.

џойис кодова → **ШИФРАРНИК** [- / (н) T]

ПОРТАЛ [portal] [+ / T]

Скуп аотираних линкова везаних за неку тему преко којих се долази до препоручених веб-страница, електронских публикација, виртуелних библиотека.

библиоџечки ~ → **БИБЛИОТЕЧКИ, -а, -о**

ПОРУКА О ГРЕШКИ [information warning] [- / T]

Програмско упозорење упућено кориснику / корисници програма за библиографски опис да исправи грешку у електронском запису пре коначног похрањивања записа.

ПРЕТРАЖИВ, -а, -о [searchable] [- / T]

Квалитет електронског извора информација да омогући повезивање уписаних термина за претраживање са електронским записима, документима, текстовима, веб-сајтовима које садрже те исте термине за претраживање и да они буду приказани у резултатима претраживања.

ПОТПОЉЕ [subfield] [+ / T]

Део структуре електронског записа подређен пољу.

ПРЕТПЛАТА [subscription] [+ / T]

Унапред купљена публикација код издавача пре него што се појави у продају.

онлајн-претплата [online subscription] [- / T]

1. Поруцбина и куповина штампаних и електронских публикација путем електронске поште са веб-сајтова издавача или добављача.

2. Право библиотеке на приступ базама података или електронским публикацијама на одређени период уз плаћање произвођачу, добављачу или носиоцу ауторских права.

ПРЕТРАЖИВАЊЕ [to retrieve, search] [+ / T]

Проналажење информација у различитим изворима информација.

претраживање апстракта [abstract search] [- / T]

Претраживање код којег је само текст апстаркта индексан и претражив.

претраживање информација [information search] [+ / T]

Трагање за изворима информација и информацијама у њима, мануелно или помоћу компјутера.

претраживање по кључној речи [keyword search] [+ / T]

Претраживање електронског каталога, базе података или интернета уписивањем кључних речи у прозор за претраживање.

~ *по корену речи* → **коренско претраживање** [- / (н) T]

~ *по предмету* → **предметно претраживање** [- / (н) T]

~ *по свим речима њексџа* → **текстуално претраживање** [- / (н) T]

~ *по њексџу* → **текстуално претраживање** [- / (н) T]

претраживање помоћу менија [menu based search] [+ / T]

Техника претраживања уз помоћ вертикалних дефинисаних листа избора које нуде параметре за претраживање као што су кључне речи, префикси и суфикси.

~ *у оквиру временског ојсеџа* → **временско претраживање** [- / (н) T]

~ *уз помоћ џонуђеног индекса* → **индексно претраживање** [- / (н) T]

претраживање са оператором И [conjunctive search] [+ / T]

Употреба Буловог оператора И у логичком повезивању термина за претраживање.

Булово претраживање [Boolean search] [+ / T]

Техника претраживања у којем су термини за претраживање логички повезани Буловим операторима И, НЕ, ИЛИ.

време претраживања [time search] [- / T]

Време за које је неко претраживање обављено и које се мора планирати у изради стратегије претраживања.

временско претраживање [range search] [- / T]

Техника претраживања у којем задати временски интервал од-до ограничава резултате претраживања.

индексно претраживање [index search] [+ / T]

Техника претраживања уз помоћ дефинисаних префикса и суфикаса у командном претраживању.

коренско претраживање [stem search] [- / T]

Претраживање техником скраћивања речи све до њеног корена употребом цокерског знака * звездица. У резултатима ће се појавити сви записи са датим кореном и његовим могућим наставцима, нпр. *књиџ** подразумева *књиџа, књиџовезница, књиџовезац, књиџовештво*.

корисничко претраживање [end-user search] [+ / T]

Самостално претраживање разноврсних извора информација корисника / корисница, без посредовања библиотекара / библиотекарке или информатора / информаторке.

лимитатор претраживања [search limitator] [+ / T]

Параметар претраживања као нпр. термин за претраживање, година издања, име аутора, издавача, језик публикације, врста грађе, електронски приступ на основу којих ће записи који их садрже бити искључени из резултата претраживања.

начин претраживања [search mode] [+ / T]

Понуђени избор у претраживању електронског каталога који особа прави с обзиром на степен информационе и библиотечке писмености. Најчешћи начини су основно, изборно и командно претраживање.

онлајн-претраживање [online search] [- / T]

Претраживање електронских каталога и библиографских база и веб-страница података директном компјутерском везом са њима.

основно претраживање [AE basic search, BE beginners' mode] [+ / T]

Најједноставнији начин претраживања по пет основних елемената, тј. понуђених прозора за уписивање: аутора, наслова, године издања, кључне речи и издавача уз примену понуђених ограничавања претраживања као што су језика, врста, грађе и записа за публикације доступне на интернету. Могућа примена цокерског знака * звездице.

џојам за ~ → **термин за претраживање** [- / T]

помоћу у претраживању [finding aid] [+ / T]

Водичи и упутства која се налазе уз сваки електронски каталог о томе како извршити претраживање у смислу описа начина претраживања са примерима, употребе цокерског знака * звездице, Булових оператора, избора термина за претраживање, лимитатора претраживања.

посредничко претраживање [mediated search] [- / T]

Претраживање у којем библиотекар / библиотекарка или ниформатор / информаторка помажу при лоцирању информација, формулисању и извршењу одговарајућих стратегија за претраживање у претраживању лисних, а посебно електронских каталога, база података и свих осталих електронских информационих извора.

предметно претраживање [subject (based) search] [+ / T]

Претраживање електронских каталога и база података путем понуђених листа предметних одредница или тезауруса.

резултат претраживања [search result] [+ / T]

Један или више библиографских записа из електронског каталога или базе података добијених након информационог претраживања, који задовољавају информациону потребу изражену у упиту. У односу на информациону поребу могу бити потпуно и делимично задовољавајући.

стратегија претраживања [search strategy] [+ / T]

План и конкретни поступци информационог претраживања након формулисања теме, који ће довести до најбољих резултата у што краћем времену. Обухвата анализу, одабир и формулисање упита, избор језика, базе података, процену извора информација, примену конкретних начина и техника претраживања, Булових, контекстних оператора, одабир термина за претраживање и њихово комбиновање, коришћење лимитатора претраживања, вредновање извора информација, планирање времена за претраживање.

џемајско ~ → **предметно претраживање** [+ / T]

текстуално претраживање [full-text search] [+ / T]

Претраживање у којем је свака реч индексирана и претражива, што је сличај са садржајем веб-страница, дигиталним или дигитализованим делима.

термин за претраживање [search term] [+ / T]

Реч или фраза која представља суштину неке теме или информационе потребе употребљена сама или у комбинацији са другим речима у претраживању електронског каталога, библиографске базе података или неког другог електронског информационог извора да би се пронашли релевантни записи.

техника претраживања [search technique] [- / T]

Конкретан избор начина претраживања понуђених у некој бази података или електронском каталогу као и употреба Булових оператора, цокерског знака *, контекстних оператора, знака навода « », знака плус +.

фразно претраживање [phrase search] [- / T]

Техника у претраживању где се две или више речи наводе под знацима навода, а у резултатима претраживања наћи ће се само они записи који имају дату фразу из упита.

ПРЕТРАЖИВАЧКО ПОНАШАЊЕ [search behavior] [- / T]

Скуп когнитивних поступака при претраживању информација, одабир предметних одредница, одабир извора информација термина за претраживање, вредновање добијених информација,

одабир стратегија претраживања, модификовање стратегија претраживања сходно добијеним резултатима, процена када је информациона потреба задовољена, тражење професионалне помоћи.

ПРЕФИКС [prefix] [+ / T]

Индексирани скраћенице које се користе у командном претраживању, нпр. AU- аутор, TI- наслов, TO- наслов оригинала, PY- година издања, PU- издавач, SG- сигнатура...

ПРИЈАВЉИВАЊЕ [to log in, to log on] [+ / T]

Идентификовање корисника / кориснице програма за библиографски опис уписивањем корисничког имена и лозинке.

ПРИСТУП [access] [+ / T]

1. Могућност да се физички дође од штампаних извора.

2. Бити у могућности користити електронске изворе и информације у њима на основу познавања лозинке, захтева за регистравање, умрежености, претплате и информационе писмености.

бесплатан приступ [free access] [- / T]

Приступ електронским изворима који не захтева претплату.

веб-џрисџуи → **онлајн-приступ** [- / (H) T]

електронски приступ [electronic access] [- / T]

Могућност, право, одобрење и коришћења компјутерског и информационог система библиотеке и информација похрањених у њему.

онлајн-приступ [online access] [+ / T]

Могућност претраживања извора информација на итернету.

отворен приступ [OA, open access] [- / T]

Информациони извори чији су садржаји бесплатни и могу их користити сви преко интернета у било које време и без регистрационе процедуре.

ПРОЗОР ЗА ИЗБОР ПОЉА [field menu] [- / T]

Мени из којег се преузима потребно поље у прозор за библиографски опис.

ПРОЗОР ЗА ОПИС [input box] [- / T]

Део програма предвиђен за унос библиографских података.

ПРОЗОР ЗА ПРЕТРАЖИВАЊЕ [search box] [+ / T]

Простор на екрану предвиђен за уписивање термина за претраживање.

~ за унос новоџ зайиса, (*џроф. џарџон*) → **прозор за опис** [- / (H) T]

ПУБЛИКАЦИЈА [publication]

Производ интелектуалне активности намеђен читању. [+ / T]

џиџиџализација ~ → **ДИГИТАЛИЗАЦИЈА**

електронска публикација [electronic publication, electronic edition] [- / T]

Монографске и серијске публикације са текстом у електронској форми која се чита са компјутера или специјалних уређаја за читање електронског текста. Текст је врло често мултимедијалне природе. Може се појавит као ЦД-РОМ издања или онлајн-издање и има све карактеристичне елементе као и штампана публикација. У електронске публикације убрајају се и веб-сајтови.

електронска серијска публикација [electronic periodicals] [- / T]

Електронски часописи, магазини, билтени, ревије и новине који се налазе на ЦД-РОМ-у, у некој бази података или на интернету.

Р

РЕВИЈА [review] [+ / T]

Серијска публикација која објављује критичке чланке и новости.

електронска ревија [electronic review] [- / T]

Електронска серијска публикација посвећена критичким чланцима и новостима о књигама, позоришту и филму читљива са екрана.

рекон → *реџроспективна конверзија* [+ / T]

рејро конверзија → *реџроспективна конверзија* [+ / T]

РЕТРОСПЕКТИВАНА КОНВЕРЗИЈА [retrospective conversion] [+ / T]

Делимично или потпуно пренос библиографских података са каталожких листића писаних руком или писаћом машином у машински читљив облик у неки од MARC формат.

РЕЧНИК [dictionary] [+ / T]

Монографска публикација са алфabetским пописом речи и информацијама о њима.

електронски речник [electronic dictionary] [+ / T]

Електронска публикација погодна за лако и брзо претраживање речничких одредница чији лексикографски чланак може да садржи линкове ка другим одредницама и изворима. Може бити објављен на ЦД-РОМ-у или интернету.

онлајн-речник [online dictionary] [- / T]

Електронска публикација доступна на интернету.

офлајн-речник [offline dictionary] [- / T]

Електронска публикација доступна на ЦД-РОМ-у.

С

САЖЕТАК [abstract] [+ / T]

Кратак опис садржаја дела.

електронски сажетак [electronic abstract] [- / T]

Кратак текста настао синтезом главних идеја, ставова, закључака неког чланка или књиге која се налази на веб-сајтовима издавача или веб-издањима електронских часописа.

САЈБЕРБИБЛИОТЕКАР / САЈБЕРБИБЛИОТЕКАРКА

[cyber-librarian] [- / (н) T]

Библиотекар / библиотекарка, или нека друга особа, која се бави претраживањем информација на интернету и другим електронским изворима, њиховим сакупљањем, организовањем и ширењем.

сајбербиблиотека [cyber-library] → **виртуелна библиотека** [- / (н) T]

сајберџека [cyberary] → **виртуелна библиотека** [- / T]

сајберџекар / сајберџекарка → **сајбербиблиотекар, сајбербиблиотекарка** [– / (н) Т]

сајберкаџалоџ [cyber-catalogue] → **електронски каталог** [– / Т]

СЕПАРАТОР [separator] [+ / Т]

Знак раздавајања поља у структури записа.

СКРАЋИВАЊЕ [truncation] [+ / Т]

Техника претраживања електронског каталога или базе података помоћу цокерског знака * звездица која замењује све могуће наставке уписног дела речи. Може бити скрећивање слева, здесна и у средини (библ* замењује све оно што у природном језику може да почне са библ-). [+ / Т]

снабдевач базе њодаџака / снабдевачица базе њодаџака → **добављач базе података**

Т

џаџ → **ознака поља** [+ / Т]

ТЕЗАУРУС [thesaurus] [+ / Т]

1. Монографска публикација са речима груписаним око посебних предмета и синонимским и антонимским односима међу њима.

2. Монографска публикација са пописом кључних речи једне области које се користи у информационом претраживању.

електронски тезаурус [electronic thesaurus] [– / Т]

1. Електронска публикација са речима груписаним око посебних предмета или идеја са њиховим синонимима и антонимима.

2. Електронска публикација са пописом кључних речи које се користе у информационом претраживању.

ТЕКСТ [text] [+ / Т]

Одломак писаног, штампаног или електронског дела које преноси знања, идеје, ставове, уверења аутора.

електронски текст [electronic text] [+ / Т]

Текст у формату који компјутер може да сачува и прикаже на екрану; могу бити претворен из рукописног или штампаног облика у електронски или може настати као електронски.

џуни ~ → **целовити текст** [+ / Т]

фул ~ → **целовити текст** [– / (н) Т]

целовити текст [full text] [– / Т]

Нескраћени текст неке електронске публикације или исписа електронског записа.

У

УНОС, (*џроф. џарџон*) → **библиографски опис** [+ / (н) Т]

УПИТ [enquiry, query, demand, inquiry] [+ / Т]

Формулисан захтев за информацијама помоћу термина за претраживање настао на основу информационе потребе.

- негајиван одговор на* ~ → **негативан упит** [- / (н) Т]
негативан упит [zero query] [- / Т]
 Упит у информационом претраживању који није довео ни до једног резултата претраживања.
Ући [to enter] [- / Т]
 1. Наћи се у окружење електронског записа.
 2. (*џроф. жаргон*) → **пријављивање**

Ф

- ФОРМАТ** [format] [+ / Т]
 Број и редослед информација приказаних на екрану.
 ~ *исписа* → **ИСПИС**
 ~ *записа* → **ЗАПИС** [+ / Т]
библиографски формат [bibliographic format]
 Прописани редослед елемената библиографског описа по UNIMARC стандарду.
дисплеј ~ → **формат исписа** [- / (н) Т]
електронски формат [electronic format] [- / Т]
 Облик текста, слике, аудио, видео или нумеричких информација који се уз помоћ компјутера ствара, пренос и чува.
кориснички формат [user format] [- / Т]
 Формат исписа резултата претраживања са подацима који су кориснику / корисници најпотребнији да би идентификовао потребно дело: наслов, аутор, напомене о издању, импресум, физички опис. То је графички најједноставнији облик.
машински читљив формат [machine readable format] [- / Т]
 Облик информација који се може чувати, читати, организовати помоћу неке машине. То су информације похрањене на хард диску, дискети, магнетној траци, ЦД-РОМ-у, преносној меморији.
џриказни ~ → **формат исписа** [- / Т]
пуни формат [full format] [+ / Т]
 Формат исписа у којем су видљиви садржаји свих поља и потпоља.
скраћени формат [short format, abbreviated format] [- / Т]
 Формат исписа са најминималнијим библиографским подацима довољним за идентификацију библиографске јединице.
фул ~, (*џроф. жаргон*) → **пуни формат** [- / (н) Т]

Х

- ХОСТ** [host] [+ / Т]
 Компјутер са централном улогом у узајамном библиотечко-информационом систему, контролоше и чува све електронске записе похрањене у локалним електронским каталозима и носилац је узајамног електронског каталога.

Ц

централни комјутер → **ХОСТ** [- / T]

ЦД-РОМ издање → **ИЗДАЊЕ**

Ч

ЧАСОПИС [journal] [+ / T]

Серијска публикација стручног или научног карактера посвећена истраживањима и резултатима истраживања у оквиру неке дисциплине или научног поља. Чланци су дужи него код магазина и садрже библиографију, напомене, сажетак и кључне речи.

електронски часопис [electronic journal] [+ / T]

Електронска серијска публикација стручног или научног карактера, изворно настала као таква или као паралелна електронска верзија штампаног часописа са свим његовим особинама – периодичност, могућност претплате, уредништво и е-ISSN, може бити онлајн или офлајн-издање.

Ш

цифра → **ЛОЗИНКА** [+ / T]

ШИФАРНИК [code book] [+ / T]

Списак кодираних података који су је понуђени уз одређена потпоља.

Акроними

БИСИС**Библиотечки систем и сервис**

Програм за аутоматизацију библиотечко-информационог система.

COBISS [Cooperative Online Bibliographic System and Services]

Кооперативни онлајн библиографски систем и сервис

Програм за аутоматизацију библиотека. Условио повезаност библиотека у јединствени библиотечко-информациони систем са узајамном каталогизацијом и узајамним катлогом на регионалном и међународном нивоу.

COMARC [COMARC Cooperative Machine Readable Cataloging]

Узајамна машински читљива каталогизација

Стандард за опис и размену машински читљивих библиографских података унутар система узајамне машински читљиве каталогизације у којем учествује више библиотека.

COMARC формат [COMARC format, Cooperative Machine Readable Cataloging format] Формат исписа у COBISS систему са видљивим пољима и потпољима и њиховим садржајима, идентификационим бројем записа у узајамном каталогу као и креатором / креаторком записа, датум креирања и преузимања записа.

MARC [Machine Readable Cataloging, MARC]

машински читљива каталогизација

Међународни, основни стандард за опис и размену библиографских записа у машински читљивом формату међу библиотекама на међународном нивоу.

OPAC [Online Public Access Catalogue, OPAC]

онлајн јавни каталог

Електронски каталог једне или више библиотека састављен од електронских библиографских записа лако и стално доступан јавности и слободно претражив преко терминала и компјутера у библиотекама или ван ње по аутору, наслову, предметној одредници, кључним речима.

UNIMARC [Universal Machine Readable Cataloguing]

Универзална машински читљива каталогизација

Верзија MARC стандарда распрострањеног у Европи.

Иницијализми

БП → База података

ВБС, Виртуелна библиотека Србије

повезивање многобројних библиотека у јединствени библиотечко-информациони систем Србије са узајамном каталогизацијом и узајамним електронским каталогом

е → Електронски, -а, -о

ИД, идентификациони број записа [identification number]

Редни број записа у електронском каталогу.

е-ISSN [electronic International Standard Serial Number]

Међународни стандардни број за електронске серијске публикације

Осмоцифрен број којем претходи ознака е-ISSN, а који се додељује електронским серијским публикацијама да би се лакше идентификовале.

ИЗВОРИ

Веб-сајт Народне библиотеке Србије <http://www.nb.rs/>

Виртуелна библиотека Србије, <http://www.vbs.rs/cobiss/>

Гласник Народне библиотеке Србије (бројеви 1999–2002). Београд: Народна библиотека Србије.

Инфојека: часопис за информатику и библиотекарство (бројеви 2000–2004). Београд: Заједница библиотека универзитета у Србији.

Приручник за UNIMARC (1989). Загреб: Национална и свеучилишна библиотека.

*

COBISS/Katalogizacija za korisnike (2007). Maribor: IZUM.

Ковачевић, Љиљана, Весна Ињац, Добрила Бегеншић (2004). *Библиотекарски термилошки речник енглеско-српски / српско-енглески*. Београд: НБС.

ODLIS: Online Dictionary of Library and Information Science <http://lu.com/odlis/>

- Prytherch, Richard (2000). *Harrod's Librarians' Glossary and Reference Book*. Hants: Gower.
- Stevenson, Janet (1997). *Dictionary of Library and Information Management*. Teddington: Peter Colling Publishing.

ЛИТЕРАТУРА

- Бабић, Стјепан (1990). Постанак назива. *Научни сасијанак славистија у Вукове дане*. Београд: МСЦ. 18/1: 31–37.
- Бугарски, Ранко (2003). *Жаргон*. Београд: Чигоја.
- Бугарски, Ранко (1996). *Лингвистика у примени*. Београд: Чигоја.
- Веселинов, Иванка (1965). Дискусија о библиотекарској терминологији. *Библиоџекар*. 3–4: 113–117.
- Гортан-Премк, Даринка (1997). *Полисемија и орџанизација лексичкоџ систиема у српском језику*. Београд: Институт за српски језик САНУ.
- Гортан-Премк, Даринка (1990). О месту термина у лексичком фонду. *Научни сасијанак славистија у Вукове дане*. Београд: МСЦ. 18/1: 15–21.
- Драгићевић, Рајна (2007). *Лексиколоџија српскоџ језика*. Београд: Завод за уџбенике.
- Ђорђевић, Љубица (1988). Приступ истраживањима српскохрватске терминологије библиотекарства. *Библиоџекар*. 1–2: 27–40.
- Милосављевић, Петар (1997). *Срби и њихов језик: хрестоматија*. Приштина: Народна и универзитетска библиотека.
- Мићић, Радован (1996). Информатизација и нови појмови у библиотекарству. *Глас библиотеке*. 7–8: 8–10.
- Пешикан, Митар и др. (2010). *Правопис српскоџ језика*. Нови Сад: Матица српска.
- Прћић, Твртко (1998). Прилози за једну савремену теорију творбе речи. *Годишњак Филозофскоџ факултетија*. 26: 67–76.
- Шипка, Данко (1998). *Основи лексикоџрафије и сродних дисциплина*. Нови Сад: Матица српска.
- Шишковић, Јулија (1969). Речник библиотекарског говора. *Библиоџекар*. 4: 571–573.
- *
- Brozović, Dalibor, Pavle Ivić (1988). *Jezik. srpskohrvatski/hrvatskosrpski. hrvatski ilisrpski*. Zagreb: Jugoslovenski leksikografski zavod „M. Krleža”.
- Vasić, Vera, Tvrтко Prčić, Gordana Nejgebauer (2001). *Du yu speak anglosrpski? Rečnik novijih anglicizama*. Novi Sad: Zmaj.
- Grubačić, Kosta (1964). *Enciklopedijski leksikon bibliotekarstva*. Sarajevo: Zavod za izdavanje udžbenika.
- Zgusta, Ladislav (1991). *Priručnik leksikografije*. Sarajevo: Svjetlost.
- Prčić, Tvrтко (2005). *Engleski u srpskom*. Novi Sad: Zmaj.
- Prčić, Tvrтко (1997). *Semantika i pragmatika reči*. Sremski Karlovci – Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.
- Tafra, Branka (1995). Sinonimija. U: *Jezikoslovna razdvojba*. Zagreb: Matica hrvatska. 17–22.

Ljiljana Matic

THE TERMINOLOGY OF LIBRARY SCIENCE

Summary

The master's thesis entitled *The Terminology of Library Science* presents the general state of the terminology of library science in the Serbian language and analyses the terminological system which was formed in the last couple of decades in relation to library and information science. The terminology of library science is seen as a characteristic of professional language. The research is conducted on a corpus which excludes sources relating extremely to either library science or information science. The focus is on sources which overlap and refer to both fields. The objects of the study are lexemes which resulted from such an interdisciplinary connection, i.e. their confirmation, registration and analysis. The aim of the thesis is to determine the terminological status in relation to the rules for correctly defining the scope of the relevant concepts correctly coined terms, to define terms by means of lexicographical definitions and to point to the syntagmatic and paradigmatic relations in the analysed system of terms. Relations of synonymy, antonymy and hyponymy in the system are described in the case of paradigmatic relations, and so is polysemy. The main aim is accomplished in the dictionary of the terminology of library science.

К е у w o r d s : lexicology, terminology, term, library and information science, library informationism, terminology of library science, collocation.

Мр Љиљана Матић
Универзитет у Новом Саду
Библиотека Филозофског факултета
Др Зорана Ћинђића 2
Нови Сад
Србија
Имејл: ljiljam@ff.uns.ac.rs